

Munkácsy Mihály Múzeum Közleményei I.

A csabai posta 225 éve

Békéscsaba, 2013

Ogrincs Pálné - Lovászi József

A CSABAI POSTA 225 ÉVE

A postai szolgáltatás története Békéscsabán
1788-2013

Békéscsaba, 2013

Munkácsy Mihály Múzeum Közleményei 1.
Sorozatszerkesztő: Ando György

Postatörténeti kutatás és anyaggyűjtés
Ogrincs Pálné

Szerkesztette
dr. Lovászi József

Helytörténeti lektor
Dr. Jároli József
Szakál Veronika

Postatörténeti lektor
Tóth László
Verók István

Borító
Nyisztor János

Kiadja a Munkácsy Mihály Múzeum megyei hatókörű városi múzeum
az első csabai postaállomás 1788-ban történt megnyitásának
225. évfordulója alkalmából
Békéscsaba, 2013

ISBN 978-963-7219-85-6

Munkácsy Mihály Múzeum
H-5600 Békéscsaba, Széchenyi u. 9. • Telefon/fax: 00 36 66 323-377
Honlap: www.munkacsy.hu • E-mail: mmm.bmmi.hu
Felelős kiadó: Ando György múzeumigazgató

Tartalomjegyzék

Köszöntő	5
Előszó	6
Az osztrák posta időszaka	7
Az első postaállomások Békés vármegyében	7
A csabai postaállomás megnyitása	12
Az első postaállomás helye	13
Száz évig az Omaszta-család adta a postamestereket	15
Postakocsi-járatok	18
A vasút: minőségi ugrás a postaszállításban	20
A Magyar Királyi Posta időszaka	21
Mi jellemezte ezt az időszakot?	21
Már három postája van Csabának	23
A városközpontba költözik a főposta	24
Postaforgalom	26
Távközlés	27
Rádió-ügyintézés	30
A szocializmus évtizedei	31
Kézbesítés	34
Postaszállítás	35

A csabai posta 225 éve

Pénzforgalmi és pénzügyi szolgáltatások	35
Hírlapterjesztés	36
Új posták épülnek	37
Távközlés	40
A rendszerváltozás utáni évek	43
Új főposta integrált számítógépes technológiával	43
A küldeményfelvétel informatikai támogatása	46
Postaszállítás	47
Kézbesítés	47
Pénzügyi szolgáltatások	48
Hírlapterjesztés	48
Távközlés	49
Rádió- és televízió-ügyintézés	49
Személyes emlékek	50
Fodor Ferencné visszaemlékezése	50
Tokaji László visszaemlékezése	52
A csabai főposta vezetői 1788-2013	54
Posták és postások 2013-ban	56

Köszöntő

Kedves Olvasó!

Örömmel ajánlom figyelmébe ezt a könyvet, mely városunk postai szolgáltatásának 225 éves történetét mutatja be.

Békéscsabán a posta a leghosszabb múltra visszatekintő szolgáltató. Ekönyvből is érzékelhető, hogy története mennyire szorosan összefonódott a város fejlődésével.

A török időkben szétdőlt, elnéptelenedett Csaba későbbi felvirágzásához a Felvidékről érkezett szlovák telepesek is hozzájárultak. Az első csabai postaállomás megalapítója 1788-ban a Felvidékről áttelepült Omaszta Tóbiás, Csaba akkori jegyzője volt, aki nemcsak postát, de valóságos postamesteri dinasztiát alapított. Családja közel száz éven át adott postamestereket Csabának, sőt évtizedeken át Orosházának is.

A város fejlődése diktálta a tempót a postának, kikövetelve, hogy a város széléről beljebb, a központba költözzön, majd pedig különböző magánházak helyett 1927-től önálló, impozáns postapalotában működjön tovább. A város dinamikus fejlődésére jellemző, hogy hamar kinőtte az első postapalotát. Újat, nagyobbat kellett építeni. Aztán azt is kinőtte a város, így 2004-ben minden addiginál korszerűbb postánk lett. Az első postamester városszéli házától az informatikával felszerelt mai modern postáig ível a csabai főposta 225 éves története.

A főposta mellett nyolc kisebb posta is működik a város közigazgatási területén. Közülük a pályaudvari a legrégebbi, léte a vasút történetéhez is kapcsolódik. A többi kisebb posta egy-egy városrész lakosságát szolgálja.

A jubileum alkalmából szívből köszöntöm a csabai postásokat! Kívánok nekik további sikereket, és azt, hogy olyan közmegebecsülést élvezve szolgálják a várost a jövőben is, mint amelyet eddig kivívtak maguknak!

Vantara Gyula
polgármester

Előszó

Tisztelt Olvasó!

Ön egy rövid postajubileumi kiadványt tart a kezében, áttekintést arról, hogyan fejlődött a postai szolgáltatás Csabán az első postaállomás 225 évvel ezelőtti megnyitása óta napjainkig, 2013-ig.

Ez a kiadvány mindössze 64 oldal. Lehetett volna a többszöröse is. Ogrincs Pálné, Békéscsaba 1. sz. posta szaktanára évtizedek óta gyűjti a város és a megye postáinak múltjáról a dokumentumokat, tárgyakat, visszaemlékezéseket. Fáradhatatlan kutató- és gyűjtőmunkája eredményeként árnyalt, részletekben gazdag kép rajzolódik ki a postai szolgáltatások békéscsabai történetéről. Van ugyan még fehér folt, hiányzik néhány adat, főképp a távolabbi múltból, de Ogrincsné összerakott egy terjedelmes szöveggyűjteményt, melyből többszáz oldalas könyv készülhetne. Bízom benne, hogy ami késik, nem múlik, és öt év múlva, a 230. évfordulóra megjelenik majd egy terjedelmesebb postatörténeti kötet is, ami - egykori dokumentumok, újságcikkek, fotók mellett - sokkal több csabai postás nevét, visszaemlékezését is tartalmazza majd.

E kiadvány csak a legfontosabb helyi eseményeket, fordulópontokat villantja fel, a postai szolgáltatás országos történetébe ágyazva.

Az első 50-60 év leírásánál döntően Gecsei Lajos 1972-73-ban megjelent két kötetére támaszkodtam, ami a Békés vármegyei postaszervezet kiépülésének kezdeti időszakáról szól, de kiegészítettem azt Ogrincsné gyűjteményéből korabeli térképvázlatokkal és értékes - többek közt Munkácsy Mihály és Haan Lajos tollából származó - visszaemlékezésekkel. A későbbi időszak bemutatásánál szinte kizárólag Ogrincsné gyűjteményéből merítettem.

Bízom benne, hogy ezt a könyvet - rövidege ellenére - örömmel fogadják a város és a posta múltja iránt érdeklődő olvasók. Hiánypótló, mivel Gecsei Lajos említett publikációja óta nem jelent meg Csabán olyan postatörténeti kiadvány, ami a kiegészítés utáni időszakot is bemutatja.

Lovászi József
szerkesztő

Az osztrák posta időszaka

Az első postaállomások Békés vármegyében

1788 tavaszán Békés vármegyében négy településen nyílt postaállomás: Csabán, Gyulán, Orosházán és Tótkomlóson. Az esemény a vármegyén áthaladó első postaút létesítéséhez kapcsolódik.¹

Békés vármegye területén 1788 előtt nem volt postaút, nem működött postaállomás, még a vármegye székhelyén, Gyulán sem. Az akkori osztrák postautak messze elkerülték ezt a vidéket, északon Nagyvárad, délen Temesvár felé. Magánlevelezés még nemigen volt. A vármegye hivatalos leveleit a „legközelebbi” postaállomások egyikére, Simándra vagy Aradra lovas küldönc hordta, aki egyúttal elhozta onnan az érkező küldeményeket.

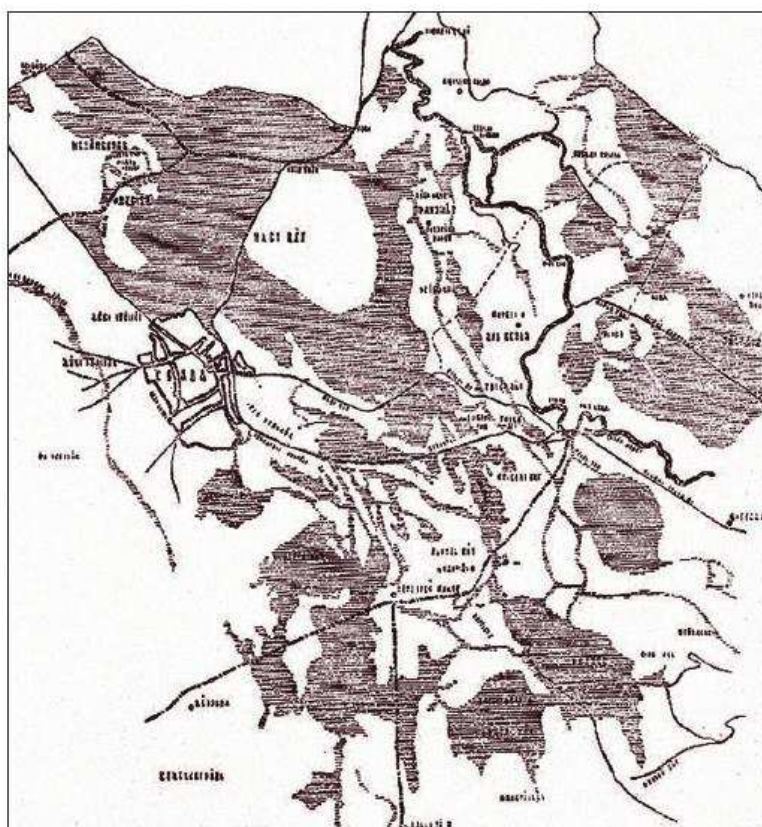
Több oka is volt annak, hogy a XVIII. század vége felé még nem volt a vármegyének postaállomása. Az egyik, hogy ez a vidék 1685-ig török megszállás alá tartozott, a lakosság nagy része elmenekült, a terület szinte elnéptelenedett. Akad olyan korabeli forrás, amely az 1700-as évek elején Csabát lakatlan helyként említi. Az újratelepítés az 1720-as években indult meg.² A postaút hiányának másik oka a mostoha útviszonyokban rejlett. Az alacsony fekvésű, Körös-menti területeket a folyó rendszeresen elöntötte. Csaba környékén is sok volt a vizes, mocsaras hely.

Csabáról Gyulára ősszel és tavasszal csak ladikkal vagy hatalmas kerülővel lehetett eljutni. Ahol a víz uralkodott, út nem létezett. Földutak csak olyan vidéken voltak, amit nem öntött el rendszeresen a víz. Ezek az utak azonban esős időben sártengerré váltak, kocsival lehetetlen volt közlekedni rajtuk. Télen a hó és a farkasok jelentettek veszélyt az utazókra.

¹ Gecsei Lajos: A postaszervezet működése Békés vármegyében 1787-1850 és A postaszervezet működése Békés vármegyében 1850-1867 című kétkötetes könyvében levéltári forrásokra alapozva részletesen leírja a csabai posta megnyitását és működésének első évtizedeit (megjelent. Békéscsaba 1972, 1973)

² A vármegye lélekszáma 1725-ben 5860 fő, 1773-ban már 44690 fő. (Békés vármegye. Szerk.: Márkus György. Budapest. 1936)

Márpedig a postakocsiknak télen-nyáron járható, széles, jó minőségű útra volt szükségük. Az akkori előírások szerint egy postaútnak 23 méter szélesnek és minden időben járhatónak kellett lennie. Békés vármegyének ilyen útja nem volt. A folyókon, csatornákon átvezető hidak állapota sem volt kifogástalan. Ez a két legfőbb magyarázat arra, hogy a törökök kivonulása után közel száz évig nem volt postaút a vármegye területén.

Mocsaras területek Csaba környékén

A XVIII. század második felében azonban a Német-római Birodalom számára fontossá vált, hogy az ország elhanyagolt vidékeit is bekapcsolja a postahálózatba. Azt akarták, hogy a központi hatalom utasításai minél gyorsabban eljussanak mindenhová, onnan pedig a jelentések a központi hivatalokhoz. A közlönyök és hivatalos levelek szállítását a császári címet viselő, állami kézben lévő posta végezte, megbízható, németül tudó személyzettel. A posta valójában a közigazgatás nélkülözhetetlen eleme, a központi hatalom legfontosabb hírközlési eszköze volt, bár szolgáltatásait elvileg bárki igénybe vehette.

II. József császár³ 1787 nyarán látogatást tett Békés vármegyében⁴. Elképzelhető, hogy e látogatás eredményeként, de inkább valószínű, hogy korábbi elhatározásként elrendelte egy új postaút megnyitását Békés vármegyén keresztül Aradra és Nagyváradra.

³ 1765-től német-római császár, 1780-1790 között magyar király is.

⁴ Többek közt az általa 1785-ben alapított mezőhegyesi ménesbirtok építkezéseit tekintette meg.

A csabai posta 225 éve

A budai Helytartótanács 1787. július 24-én leiratban közölte az érintett vármegyékkel az alábbiakat: „*Őfelsége legkegyelmesebben megparancsolni méltóztatott, hogy miután Szentesnél az évnék minden szakában a legjobb átkelőhely van a Tiszán keresztül, posta-cursust létesítsenek az említett Szentesen át, ahol az út Arad és Nagyvárad felé ágazna el...*”

A Helytartótanács meghatározta, hogy az új postaút Szentesen, Orosházán, Tótkomlóson, Battonyán át vezessen Aradra, Orosházánál pedig egy oldalágot kell nyitni Csabán, Gyulán, Sarkadon át Nagyváradig.

A felsorolt települések közül Gyula, Csaba, Orosháza és Tótkomlós tartozott akkor Békés vármegyéhez. Ezen a négy településen kellett a vármegyének postaállomást nyitni. Előírták a vármegyének, hogy gondoskodjon a területén átvezető útszakaszok megerősítéséről, ha szükséges, új út építéséről, hidak javításáról, gátak rendbetételéről.

A postamesteri címre a vármegyénél lehetett pályázni, de a kinevezés a Helytartótanács joga volt. A vármegyének biztosítania kellett, hogy a kinevezettek megfelelő épületben tudják megnyitni a postaállomást, amihez szükség volt hivatali helyiségre, továbbá istállóra és kaszálóra a postalovaknak, kocsiszínre a szekereknek. Ha a postamester nem rendelkezett megfelelő saját ingatlannal, a vármegye köteles volt megoldani, hogy mérsékelt díj fejében kapjon bérelhető épületet közel a központhoz és a postaúthoz.

Az induláshoz szükséges feltételeket Békés vármegyében meglepően rövid idő alatt sikerült megteremteni. Leggyorsabban a postamesterek kiválasztása ment. Alig egy hónappal az utasítás kiadása után már ki is nevezték a négy postamestert, akik felmérték az utak állapotát, és megkezdték a postaállomás megnyitásának előkészítését. Csabán saját tulajdonú ingatlanban, a másik három településen bérelt helyiségben rendezték be az újdonsült postamesterek a postát.

Legtovább az utak alkalmassá tétele tartott. Az Arad felé vezető útvonalból alig 12 km jutott Békés vármegyére. Ez még a mélyebb részeken sem okozott különösebb gondot, ugyanis alacsony töltéssel meg lehetett oldani az útépitést. Nehezebben tudták viszont az utat a vízjárta, mocsaras területeken átvezetni, a Körösök vidékén, Csabáról Gyulára, majd onnan Sarkad felé, a megyehatárig. Csaba és Gyula között gátat kellett építeni a postaútnak, hogy tavasszal ne öntse el a Körösök vize. A gát magassága helyenként a 7 métert is elérte. 1787 szeptember-októberében tizenhárom békési településről 2530 ember és 546 lovasfogat dolgozott a postaút építésén.

1788. február 26-án a Helytartótanács német nyelvű köriratban tette közzé a postaforgalom megindításának időpontját.

Kirkular = Schreiben.

1647
3648 **S**eine Majestät haben zur grösseren Bequemlichkeit des Publici, und zur Beförderung der öffentlichen Korrespondenz einen neuen Postcourß von Ofen über Czégléd, Nagy-Körös, Alpár, Csongrad, Szentés, Orosházá, Komlós, Battonya nach Arrad zu errichten, und selben von Orosházá über Csaba, Gyula, Sárkád Remete, Szalonta, Gyapju nach Großwardein zu ziehen allergnädigst befohlen.

Dieser Komitat wird daher zur allgemeinen Wissenschaft bekannt machen, daß auf diesen Posttrouten die Beförderung der Passagers, und reitenden Posten mit 1sten März L. J. ihren Anfang nehmen werde.

Karl Graf Zichy m. p.

Ex Consilio Regio Locumtenentiali
Hungarico; Ofen den 26. Febr. 1788.

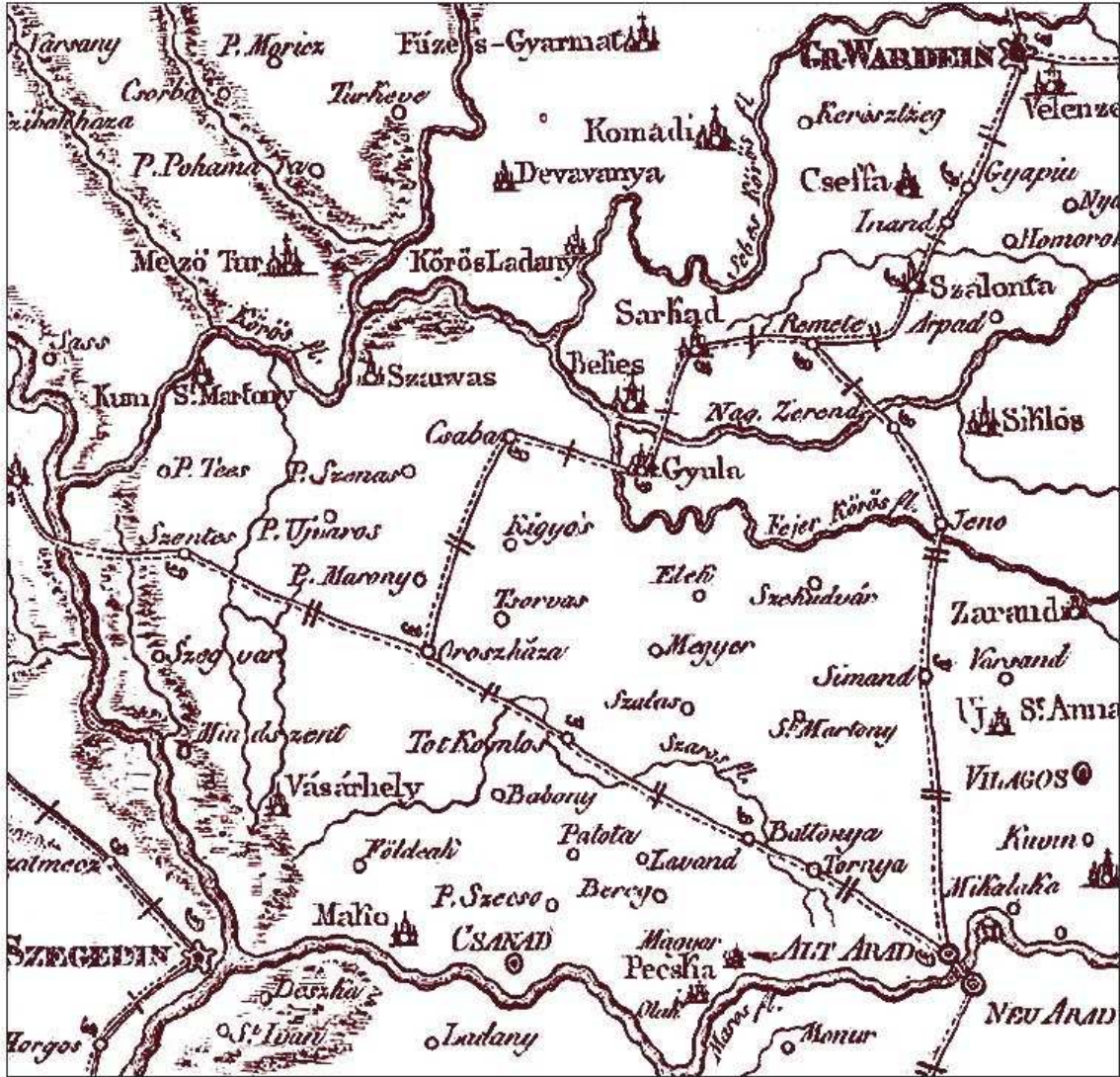
Joseph v. Lins m. p.

A szöveg magyar fordítása:

„Öfelsége a közösség kényelmére és a nyilvános levelezés előmozdítására Budáról Cegléd, Nagykörös, Alpár, Csongrad, Szentés, Orosháza, Komlós, Battonyán keresztül Aradra, ugyancsak Orosházáról Csaba, Gyula, Sarkád, Remete, Szalonta, Gyapju át Nagyváradra egy új postajarat felállítását elrendelni méltóztatott. Ezen vármegye ezért közhírré fogja tenni, hogy ezen postautakon az utazóközönség szállítása és a lovas postajarat ez év március 1-én kezdetét veszi.”

A csabai posta 225 éve

A felsorolt postaállomások 1788. március 1-jén megnyiták - köztük a csabai is -, az új postaúton pedig megindult a forgalom. Több mint 60 évig változatlanul ez a postaút és ez a négy postaállomás működött az akkori Békés vármegye területén.

Részlet egy 1806-ban készült, postautakat ábrázoló térképről, rajta az 1788-ban megnyitott Szentes-Arad, illetve Orosháza-Nagyváradi közti postaút

A csabai postaállomás megnyitása

Csaba első postamestere Omaszta Sámuel volt, de a postaállomás megnyitása nem neki, hanem apjának köszönhető. Apja, Omaszta (eredetileg Masznitius) János Tóbiás, a felvidéki Hont vármegyéből származott. Fiatalemberként települt Csabára.⁵ Tájékozott, tehetséges, ügyes ember volt. 1768-ban, 26 évesen a település jegyzőjévé választották. Bennfentesként jó előre értesült a postaút megnyitásának tervéről. Tudta, hogy a postamesterség tisztos jövedelmet hoz, családon belül öröklődik, komoly vagyoni értéke van. Egyszerre két postamesterségre is pályázott, a csabaira és az orosházira. Befolyását és némi kenőpénzt bevetve mindkét postamesterséget megnyerte. Jóval az 1787. júli-

Masznitius Tóbiás aláírása

us 24-i helytartótanácsi leirat megjelenése előtt, már február 26-án átadott a temesvári főpostahivatal főfelügyelőjének 260 forintot, amiből 200 forint volt a két postamesterség megváltásának hivatalos tarifája, a többi pedig feltehetőleg hálapénz a támogatójának. Mivel egy személy két postamesterséget nem kaphatott, az orosházit a saját nevére íratta, a csabait pedig legidősebb fiára, Sámuelre, aki ekkor még csak 16 éves volt, és valójában nem kaphatott volna postamesteri kinevezést. Talán ezzel függ össze, hogy a fiú keresztnéve nem Sámuelként, hanem Emánuelként került a kinevezési iratokba. Éveken át ezen a néven levelezett vele a postaigazgatás és a Helytartótanács.

Masznitius Sámuel aláírása

A postaállomást a Csabán lévő családi házban nyilván nem a kiskorú Sámuel, hanem apja rendezte be, és ugyancsak ő irányította az orosházi mellett a csabai postaállomást is. Miután a postamesterség megnyílt, hamarosan megvált jegyzői hivatalától.

⁵ A Felvidékről evangélikus szlovákokat telepítettek Csabára. Köztük volt Masznitius (későbbi néven Omaszta) János Tóbiás, aki 1742. június 24-én született Hont vármegyében, Teszéken. Apja, Masznitius János, teszéri evangélikus pap. János Tóbiás fiatalemberként került Békéscsabára. Az Omaszta családnevet már itt vette fel, hogy magát ezzel a család nemesi ágából eredeztesse. Csabán nősült 1770-ben, felesége Povázsai Zsuzsanna. Öt fiúgyermekük született. Omaszta János Tóbiás 1768-tól 1788-ig Csaba jegyzője, 1788-tól Orosháza postamestere és a csabai postamesterség megalapítója volt. 1805. december 27-én hunyt el. Halála után felesége az orosházi postaállomást vezette 1807-1822 között.

A csabai posta 225 éve

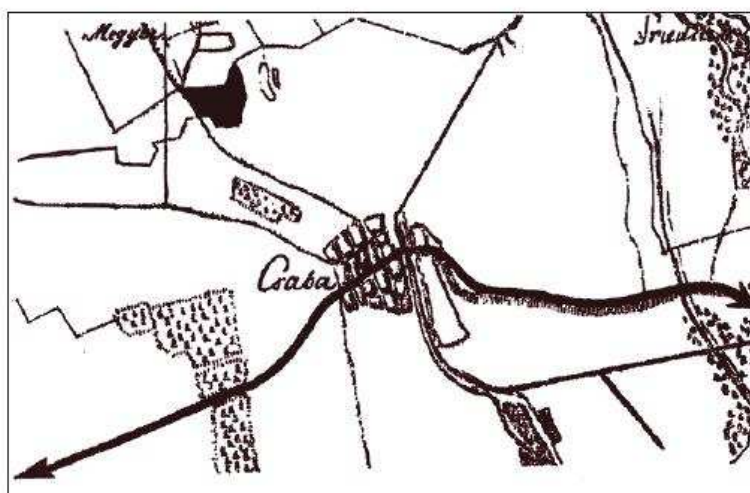
A napi munkát egyébként mindkét postaállomáson alkalmazottak végezték. A forgalom nem volt nagy, elég volt hozzá két ember, egy expeditőr és egy lovas postalegény.

Tény, hogy a csabai postamesterség hivatalos tulajdonosa 1787-től 1832-ben bekövetkezett haláláig Omaszta Sámuel (papíron Emánuel) volt.

Az első postaállomás helye

Békéscsaba esetében - sok más településsel ellentétben - több mint két évszázad távlatából sem okoz gondot az első postaállomás helyének azonosítása. Korabeli térképázatok és írásos visszaemlékezések őrzik az egykori postaház emlékét.

A postaállomás Omaszta Tóbiás családi házában működött, a gyulai út külső részén, az akkori Vásártér mellett, az úgynevezett bogárházak közelében.⁶ (Lásd: térképázlat a következő oldalon)

Korabeli térképázlat a Csabán áthaladó postaútról

Haan Lajos, Csaba első történetírója így írta le a postaállomás helyét Békés-Csaba történetéről szóló munkájában: „...gyerekkoromból emlékezem, midőn még a Canálison túl nem volt a postán és annak két szomszéd házán kívül semmi ház...”⁷ Naplójából további részletek ismerhetők meg a postaház helyéről és környezetéről: „A Körösön túl házak nem voltak, kivéve a régi postát, mely azonban távol esett a várostól. A posta mellett a mostani Körösön tüli szőlők mentiben Gyula felé volt mintegy 10-15 földalatti⁸ putri, melyben Csabának legszegényebb néposztálya lakott. Ezekről a putrikról kapta ez a városrész a gúnynevet: bogárházak...”⁹

⁶ Körülbelül a mai Berzsényi utca elején.

⁷ Haan Lajos: Békés-Csaba (kézirat 1858, megjelent 1991).

⁸ Értsd: földbe vájt

⁹ Haan Lajos naplója (részletek), Békéscsaba 1971, 19.

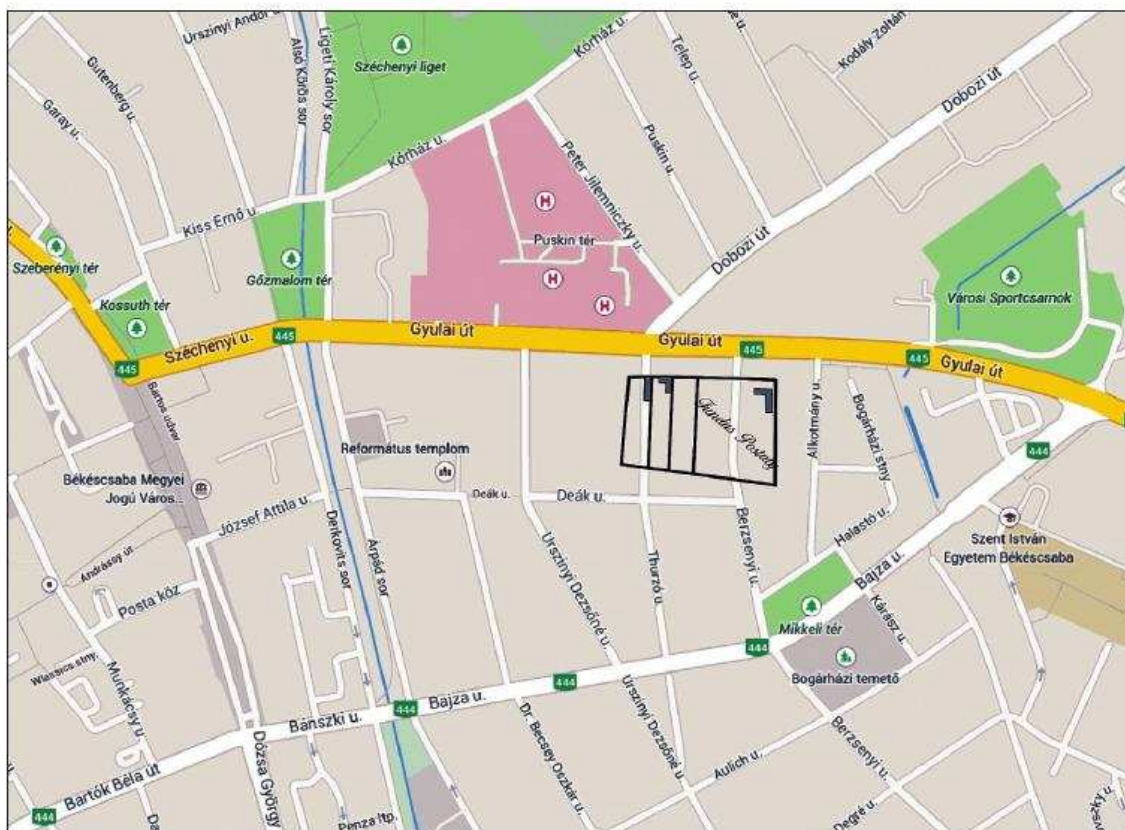
A csabai posta 225 éve

Bár Haan szerint az Omaszta-féle postaház „távol esett” a várostól, fekvése forgalmi szempontból kedvező volt, mert közvetlenül a postaút mellett állt, és valójában csak néhány száz méterre volt a városházától.

Balra: egy korabeli térkép vázlat részlete, rajta a Gyulai út mentén fekvő postaállomás helyszíne (lásd: Fundus Postaty)

Lent: a postaház és szomszédai telkének vázlatát rávetítettük Békéscsaba mai térképére

Száz évig az Omaszta-család adta a postamestereket

Omaszta Tóbiás számítása bevált. Családja közel száz évig birtokolta Csabán a postamesterséget, irányította az ott folyó munkát, és élvezte annak hasznait, mivel a postamesterség örökölhető volt, apáról fiúra szállt, bár az új postamestert minden esetben ki kellett neveznie a hatóságnak.

Omaszta Tóbiás gondosan ügyelt rá, hogy az orosházi, valamint a **Sámuel**¹⁰ fia nevében lévő, de általa irányított csabai postaállomás munkájával kapcsolatban az ő terhükre felróható panasz ne legyen. A postaalapító azonban 1805 decemberében elhunyt. Sámuelen kívül még négy fiúgyermek volt, Sándor, Tóbiás, János és Zsigmond. Özvegye 1822-ben bekövetkezett haláláig segítette fiait a postamesteri munkában (az orosházit apjuk halála után Sámuel, János és Sándor örökölte, de anyjuk vezette, a csabai Sámuel nevében maradt). Közben a fiatalabb fiúk a csabai posta öröklése miatt perre mentek bátyjukkal, Sámuellel. Apai örökségként szerettek volna a csabai posta tulajdonjogából és annak jövedelméből is részesülni. Sámuel viszont a csabai postamesterséget saját tulajdonának tekintette. A fivérek 10 évig tartó pereskedésének 1832-ben Sámuel halála vetett véget. A csabai postamesterséget ekkor a testvérek közül **Zsigmond**¹¹ kapta meg, és birtokolta 1832-től 1842-ig.

Ismét Haan Lajost idézzük, aki a csabai posta 1830-as évek-beli működéséről így írt a naplójában: *„Omaszta Jóska, a postamester fia iskolatársam lévén, a harmincas években egész nap ott voltam a postán. Már akkor vagy három példány magyar lap is járt Csabára, de levél hetenként alig 10-15 jött, azt is úgy kellett magának az illetőnek elhordatnia a postáról, mert levélhordó nem volt. Néha két-három hétig is ott fetrengett a levél a postán, mielőtt az illető birtokosnak fülébe jött, hogy levele van, és elküldte érte a cselédjét. Pénzt vagy másféle szállítmányt Csabáról küldeni nem lehetett, mert a csabai posta tisztán levélposta volt. Ennélfogva, amikor Eperjesre mentem tanulni, édesatyám az egész esztendőre való pénzt kezembe adta. Történt azonban 1836-ban, hogy ez a pénz nem volt elég. Már most hogy' küldjön atyám pénzt nekem Eperjesre? Be kellett várnia, míg egy ismerősünk Pestre ment, ennek odaadta édesatyám a pénzt, s ez küldte azt azután Eperjesre a pesti központi posta vagy az úgynevezett „diligencia”¹² útján...”¹³*

¹⁰ Omaszta Sámuel, született Csabán 1771-ben, elhunyt 1832-ben.

¹¹ Omaszta Zsigmond, szül. 1795, elhunyt 1866. Ügyvéd, majd 1832-34 között csabai jegyző, 1832-1842 között postamester.

¹² Diligence, magyarul delizsánsz: utasokat, csomagot, pénzküldeményeket szállító postakocsi.

¹³ Haan Lajos naplója (részletek), Békéscsaba 1971. 20.

Egy másik érdekes epizód Haan Lajos naplójából a postával kapcsolatban: *„Az a hit is uralkodott, hogy a cholera ragadós, hogy ragad, ha valaki olyan helyre ül, melyen choleras beteg ült, vagy ha valaki olyan tárgyat érint, melyet choleras helyről hoztak. Ezért meg volt hagyva a postamestereknek, hogy minden levelet árral¹⁴ szurkáljanak keresztül és choleraoldattal megfüstöljék mielőtt kiadnák. Emlékiül most is őrzök néhány ily áthyuggatott levelet.”¹⁵*

Omaszta Zsigmond a postát a Gyulai út 17. szám alá, a saját házába telepítette át, ami közelebb volt a városközponthoz, mint apja háza.

Munkácsy Mihály így írja le a postaállomás helyét „Emlékeim” című írásában: *„A téren átvágva jutottak el a Körös vizét Csabára bevezető széles csatornán áttelő hidon a gyulai útra, melynek jobbról az első épülete Omaszta alispán háza, mellette a klasszicista stílusú Steiner-kúria, amely a piactértől 2-300 méterre állt. Túl rajta Omaszta jegyző lakott, s még távolabb apja, idős Omaszta Zsigmond postamester háza, amely egyben Csaba postaállomása volt. Ritkán beépített terület volt, a város akkor kezdett terjeszkedni a Körös-csatornán túl.”¹⁶*

Omaszta Zsigmond súlyosan megbetegedett, agyvérzés érte, ezért fia, **Gusztáv**¹⁷ vette át tőle a postamesterséget 1842-ben. Haan Lajos Békés-Csaba című könyvében így ír erről: *„Gusztáv, a guta ütött nyomorék atyja helyett a' postát kezeli.”*

Omaszta Gusztáv időszakában már élénkebb volt a posta forgalma. 1840-ben Csaba már mezőváros volt kb. 25.000 lakossal. A kereskedők követelték, hogy a posta a város széléről költözzön közelebb a központhoz. Íme egy leírás az akkori helyzetről Felsőalmási Fábry Károly tollából:

„...a posta hosszú éveken át künn, a Vásártéren volt, bent a városban egy levélbélyeget sem lehetett kapni, minden levelet ki kellett vinni a vásártéri postára (hová járda sem volt), mert bent a városban egyetlen postaszekrény sem volt a levelek bedobására. Hát nem olyan nagy baj volt ám az akkor. Ki küldött és ki hozott leveleket? Legfeljebb

¹⁴ Vékony, hegyes szűrőszerszám fafogantyúval. Csizmadiák, lószerszám-készítők használták bőrlýukasztásra.

¹⁵ Haan Lajos naplója (részletek), Békéscsaba 1971, 21.

¹⁶ Czeglédi Imre: Munkácsy Békés megyében, Békéscsaba 1994. 26.

¹⁷ Omaszta Gusztáv (1823-1910), postamester 1842-től

A csabai posta 225 éve

a hatóságok, azok pedig maguk küldték hajdúikat reggel a postára, sőt Csaba küldött Kondorosra is, hogy ott átvegye a szarvasi küldönctől, aki viszont a csabai hivatalos postát vette ott át és vitte Szarvasra. De amint a kereskedések szaporodni kezdtek, már ezek bizony nem nézték tétlenül, s 1866 végén „számos kereskedő és gyógyszerész” folyamodtak a postahivatalnak beljebb helyezését, amire Omaszta Gusztáv postamester hajlandó is volt, ha a város átengedett volna neki a Vasút-utcán levő házban (ahol azután a mostani járásbíróság épült)¹⁸ megfelelő helyiséget. De bizony az nem sikerült, mert akkor az az épület a közbirtokosságé volt. No! nem nagy hivatal volt az akkor. A postán elég volt egy expeditor és a postakocsis, aki, ha ellátta a lovakat, ki is hordta a leveleket vagy értesítőket, hogy a címzett menjen ki ajánlott leveléért, pénze vagy csomagjáért. Utóbb Cseh Frigyes volt az expeditor és mikor beköltözött is a posta, akkor sem voltak többen 3-nál...”¹⁹

No de hova is költözött a posta? Omaszta Gusztáv a Búzapiac téren új házat építtetett, és oda telepítette át a postát: „...**Omaszta Gusztáv postamester**, aki a Búza-piac téri sarokra építtette a mostani Kugel-házat, ... ide hozta be a vásártérről a postahivatalt...” - írja Felsőalmási Fábry Károly.²⁰

Omaszta Gusztávval ért véget a család közel száz éves postamesteri tevékenysége. Sajnos, nincs ismeretünk arról, hogy Omaszta Gusztáv pontosan meddig volt Csaba postamestere.

Az Omaszta-család legtöbb tagja a közigazgatás és a helyi közélet megbecsült személyiségének számított. Akadt köztük ügyvéd, jegyző, közjegyző, csendbiztos, járási szolgabíró és 1848-49-es honvéd százados.

Gusztáv például ügyvédként tevékenykedett, majd postamester, 1849-ben pedig a szabadságharc honvéd századosa lett. Mindannyian tisztességgel, odaadással látták el a kezdetben csekély, később egyre növekvő postai forgalmat.

¹⁸ Az akkori járásbíróság - korabeli fotók alapján - kb. a mostani Jókai Színház épülete melletti telken állhatott.

¹⁹ Felsőalmási Fábry Károly: A csabai nagy árvizek és egyebek. Békéscsaba 1923, 55.

²⁰ Felsőalmási Fábry Károly: A csabai nagy árvizek és egyebek. Békéscsaba 1923, 55.

Postakocsi-járatok

A vármegye életében tagadhatatlanul nagy előrelépés volt 1788-ban az első postaút megnyitása, de nehézség azért akadt bőven a rákövetkező 60-70 évben. A legfőbb problémát továbbra is az utak állapota jelentette. Sáros időben, nagy hóban sokat késett a posta. Ősztől tavaszig állandó küzdelem zajlott a postaúton az időjárással, a vízzel, sárral, faggal, hóval. És állandó harcot vívtak a postamesterek a vármegyével, hogy javíttassa az utakat. A késedelem miatt panasz is volt jócskán, ám a postamesterek a felelősséget – legtöbbször joggal - áthárították a vármegyére.

A mostoha útviszonyok miatt Békés vármegye területén naponta menetrend szerint közlekedő postakocsi-járat - ami a levélen kívül mást is szállított - 1858-ig nem volt.²¹ Csak levélposta működött, ami 5 fontnál²² nehezebb küldeményt nem vitt. Akinek ettől nagyobb volt a küldeménye, az vagy több, kisebb súlyúra bontotta, vagy csak Nagyváradon, Temesváron, esetleg Szegeden, a megyét elkerülő két fő postaút valamelyik állomásán tudta feladni. 1851-től Arad-Temesvár között megindult a rendszeres postakocsi forgalom, ettől kezdve már csak Aradig kellett vinni a nagyobb súlyú küldeményeket.

Békés vármegye első, menetrend szerint, naponta közlekedő postakocsi járata 1858. augusztus 1-jén kezdte meg működését. Idéztünk egy Nagyváradon²³ keletkezett hivatalos leiratból: „A kereskedelmi minisztérium 1858. július 14-én határozatot hozott a Szeged-Csaba közötti napi postakocsi forgalom létesítéséről. A járat úgy Szegedről, mint Csabáról reggel 4 órakor fog indulni és este 9 órakor érkezik célhoz. Az alkalmazott postakocsi könnyűfajtájú, négykerekű, egyfogatos jármű. Ez a kocsi leveleken kívül pénzesleveleket és csomagokat szállít 10 font súlyhatárral. A járattal kalauz nem utazik.”²⁴ A kalauz hiánya azt jelentette, hogy a járat utasokat nem szállított.

Megjegyezzük, hogy ez a járat kezdetben csak Csabáig ment, útjának Gyuláig, a vármegye székhelyéig való meghosszabbítására később került sor.

Békés vármegyében tehát még az 1800-as évek közepén sem lehetett postakocsival utazni, csak postaanyagot szállítottak a megyén át közlekedő postakocsik.

²¹ Gecsei Lajos: A postaszervezet működése Békés vármegyében 1850-1867. Békéscsaba, 1973. 152. o.

²² 5 font = 2,8 kg

²³ Békés vármegye postai ügyei ekkor Nagyváradhoz tartoztak.

²⁴ Gecsei Lajos: A postaszervezet működése Békés vármegyében 1850-1867, Békéscsaba, 1973. 156-158.

A csabai posta 225 éve

De milyen is volt akkoriban az olyan postakocsi, ami küldemények mellett utasokat is szállított?

„...a kocsis az egyik lovon ült, a bakon helyet foglaló kalauz az utasokkal foglalkozott és őrizte a küldeményeket. A borsos árú menetjegyben benne foglaltatott a háromszori étkezés és az éjszakai szállás ára is. A szigorú menetrend miatt az utasok reggel és este fél, napközben egy órát kaptak étkezésre, az éjszakai pihenő pedig hét órát tartott. Az utazás egyébként sem volt kényelmes, hiszen a kocsiban kapaszkodó nem volt, az alkalmatlóság rázott, az utasok olykor egymásnak estek és a csomagok is ölükben kötöttek ki. A delizsánszokat 1824-ben váltotta fel az éjjel-nappal közlekedő, könnyebb szerkezetű gyorskocsi. A postakocsik uralmának a vonatok elterjedése vetett véget, hiszen a vasparipa kényelmesebb, gyorsabb és megbízhatóbb volt, ráadásul több embert, csomagot is tudott szállítani.”²⁵

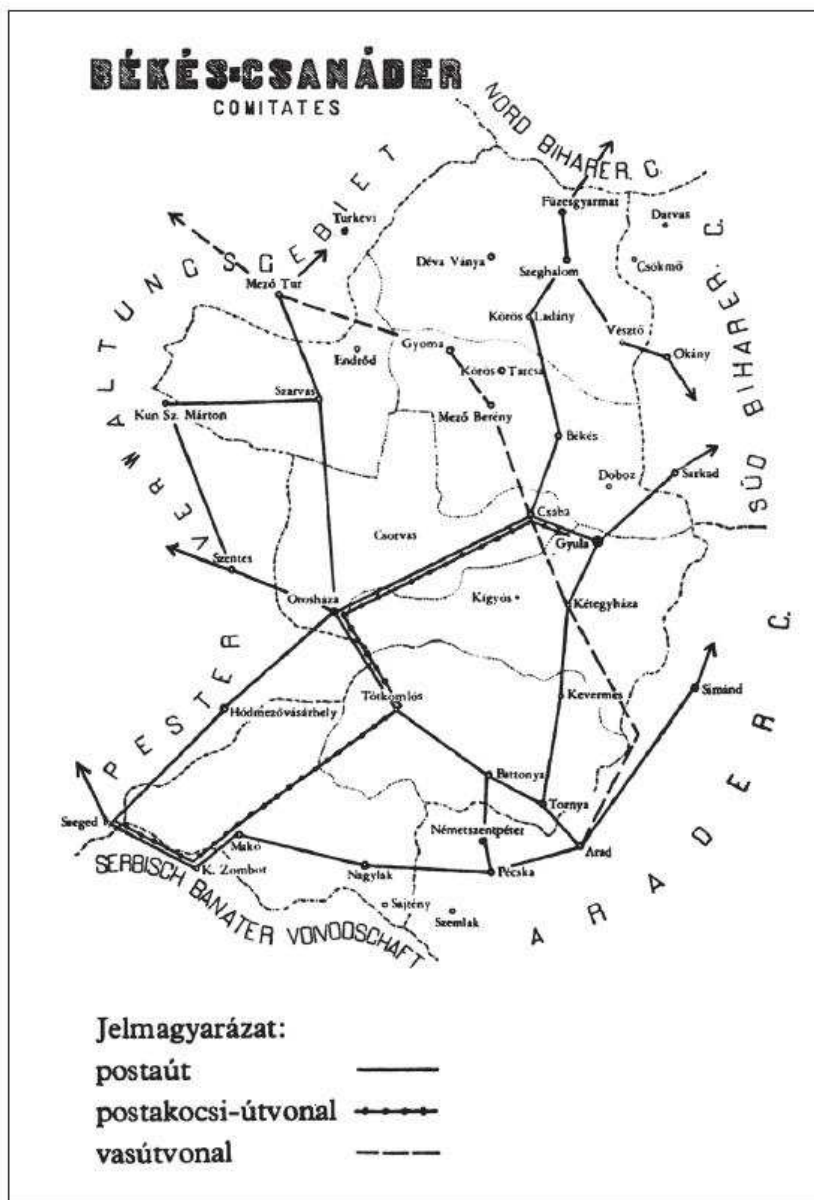

Így nézett ki egy osztrák postakocsi 1830 körül

²⁵ 260 éve, 1752. szeptember 18-án indult meg Magyarországon a rendszeres postakocsi-forgalom, az első járat Bécs és Buda között közlekedett. (MTVA Sajtó- és Fotóarchívum 2012)

A vasút: minőségi ugrás a postaszállításban

Újabb előrelépést hozott a megye postahálózatának fejlesztésében a vasút megjelenése. 1858-ban megindult a vasúti forgalom Szolnok-Arad között. A vonat a két végpont között Gyoma-Mezőberény-Csaba-Kétegyháza érintésével közlekedett. A vasút menti nagyobb településeken postaállomások nyíltak. A vonat nemcsak utasokat, hanem postaanyagot is szállított, még hozzá gyorsabban és biztonságosabban, mint a ló vontatta postakocsik. Részlet egy korabeli csabai jelentésből: „...a postaforgalom a Szolnok-aradi vasútvonal megnyitása óta jobb. Az újságok, hivatalos és magánlevelek Pestről vasúton hamarabb - még aznap - megérkeznek, nem mint előtte Szegeden keresztül. A vasútvonal megnyitása előtt - pesti bélyegzők tanúsága szerint - a levelek nem ritkán három nap elteltével érkeztek célhoz...”²⁶

Békés-Csanád vármegye postahálózata 1859-ben

²⁶ Gecsei Lajos: A postaszervezet működése Békés vármegyében 1850-1867. Békéscsaba, 1973. 147.

A Magyar Királyi Posta időszaka

Mi jellemezte ezt az időszakot?

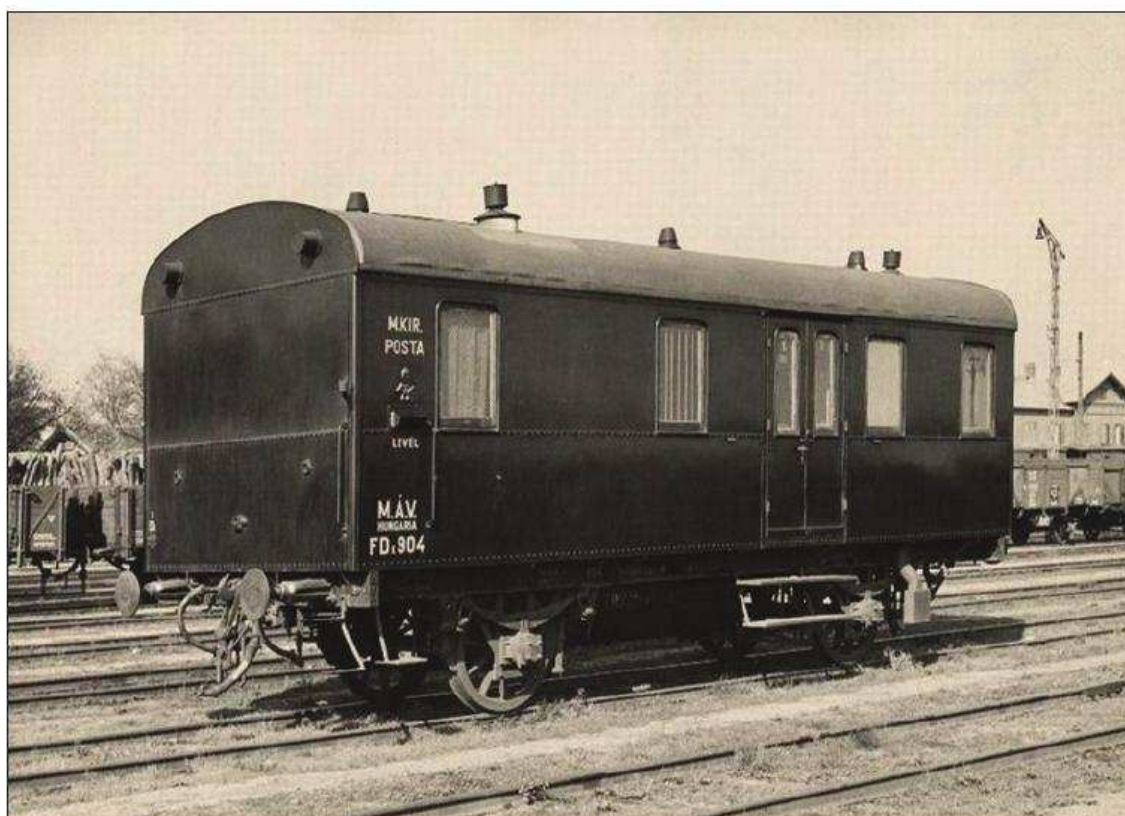
1867. május 1-jén a magyar postahálózat kivált az osztrák posta szervezetéből, és Magyar Királyi Posta néven önálló nemzeti intézmény lett. Az osztrák császári jelképeket felváltották a magyar címertáblák és bélyegzők, elrendelték a koronás postakürt használatát. A magyar postabélyegeket 1867-től négy évig még Bécsben nyomták, 1871-től kezdve viszont már Pesten készültek a magyar bélyegek. 1869-ben a magyar és az osztrák posta együtt adta ki a világ első postai levelezőlapját.

Az ipar, a kereskedelem, a közlekedés és a technika gyorsuló fejlődése magával hozta a posta és a távközlés fellendülését is. 1881-ben Budapesten Puskás Tivadar megnyitotta az első hazai telefonközpontot. 1887-ben Baross Gábor miniszter előbb a táviróhivatalokat, majd 1888-ban a - kezdetben magánvállalkozásként működő - telefontelefonszolgáltatást is beolvasztotta a Magyar Királyi Posta szervezetébe. A távközlés új eszközei - a táviró és a telefon - viszonylag gyorsan eljutottak a vidéki településekre, így Békéscsabára is.

Az 1890-es évek végén a Magyar Királyi Posta megkezdte a levélpostai tevékenység gépesítését. Budapest utcáin 1893-ban megjelentek a gépi üritésű postaládák, 1895-ben háromkerekű motorkerékpárt kaptak munkájukhoz a fővárosi levélgyűjtők. 1896-tól a táviratok és expresszlevelek kézbesítésére bevezették a kerékpárok használatát. 1904-ben a világon elsőként a magyar fővárosban használtak benzinmotoros autóbilét a postaanyag városon belüli szállítására. A kerékpár használata viszonylag gyorsan, az autó használata csak lassan jutott el vidékre, így Csabára is.

Ahogy már említettük, a vasút a XIX. század második felében a lovaskocsikhoz viszonyítva felgyorsította és biztonságosabbá tette a postaszállítást. Az utasokat szállító vonszerezvényekhez speciális mozgóposta-kocsikat kapcsoltak. Bennük - amíg a vonat haladt - ügyeskező postások szortírozták útirányok és célállomások szerint a levélküldeményeket, melyeket aztán postaszákba rakva adták le az útba eső vasútállomásokon

a helyi feldolgozó-postáknak. Az első mozgóposta-kocsi 1864. március hó 1-jén indult útjára. A főbb vasútvonalakon 136 évig ezek a mozgóposta-kocsik hozták-vitték a postai küldeményeket országszerte. Ilyenek szállították a postaanyagot Budapest és Békéscsaba pályaudvar között is.

A Magyar Királyi Posta az 1880-as évek közepétől nemcsak pénzküldemények továbbításában, hanem lakossági pénzmegtakarítások gyűjtésében is szerepet vállalt.

1886. január 1-én kezdte meg működését a Magyar Királyi Postatakarékpénztár. Célja az volt, hogy a vidéken élő kisemberek pénzét is bevonja a takarékoskodásba. A posták olyan kis összegeket is elfogadták, amellyel a bankoknak nem érte meg foglalkozni. A

békéscsabai posta is „közvetítő hivatala” volt a Magyar Királyi Postatakarékpénztárnak. A pénzforgalmi szolgáltatás 1889-ben csekküzletággal bővült, ettől fogva számlára történő be- és azok terhére történő kifizetést is teljesítettek a posták.

Már három postája van Csabának

Békéscsabán jelentős fellendülést eredményezett a vasút és az általános gazdasági, kereskedelmi fejlődés. Növekedett a lakosság lélekszáma,²⁷ új házak és gyárak épültek. A postaforgalom megsokszorozódott. 1872-ben önálló posta nyílt a vasútállomáson,²⁸ 1886-ban pedig fiókposta Erzsébethelyen, így a század végére Csabának már három postája volt. Ismét Felsőalmási Fábry Károlyt idézzük: „*Ugy-e szinte hihetetlen a postaforgalmi nagy haladás? Szinte hihetetlen, hogy ma 3 postahivatal van Csabán, a belsőnél mintegy 70-en, a vasútinál mintegy 30-an dolgoznak, egy része éjjel-nappal.*”²⁹

Békéscsaba 1. magyar királyi posta tisztikara az 1910-es években

Középen Balogh József postamester

²⁷ 1910-ben 42599 fő a település lakóinak száma. (Magyar Statisztikai Évkönyv. 1910)

²⁸ Postatörténeti kronológia 1867-1900-ig. Különnyomat. Budapest. 1995. 12.

²⁹ Felsőalmási Fábry Károly: A csabai nagy árvizek és egyebek. Békéscsaba, 1923. 55.

A városközpontba költözik a főposta

Részlet Ádám Gusztáv „Békéscsaba műszaki vonatkozásai, alkotásai” című, 1930-ban megjelent művéből: „A posta ezelőtt circa 70 évvel is még a gyulai út 17. sz. telken ma is meglévő „Pósta házban” volt elhelyezve. Azután számtalan bérelt magán házban talált elhelyezést.³⁰ Az erősen megnövekedett posta forgalom lebonyolítása már lehetlenné válván, az állam a várostól vett telken, a Szent István tér és Apponyi utcza sarkán Kármán Aladár tervei szerint 1927-ben felépítette az egy emeletes új posta épületet teljesen új modern felszereléssel Lipták János vállalatában.”³¹

A Szent István téri postapalota³²

Valójában már 1909-ben felvetődött, hogy a városközpontban új postaépületet kellene nyitni, de csak 1925-ben kezdődött meg az építkezés. A beruházást több körülmény hátráltatta: pénzhiány, első világháború, trianoni békeszerződést követő változások. Békés vármegye postaszolgáltatása 1909-ben még a Nagyvárad Postai igazgatóság illetékességi körébe tartozott, 1920-tól pedig már a Szegedi Postaigazgatósághoz.

³⁰ Például 1895-től az Andrássy út 12. sz. alatt, Szondy főorvos házában

³¹ Ádám Gusztáv: Békéscsaba műszaki vonatkozásai, alkotásai. 1930. 33.

³² Kép Tuska János József gyűjteményéből, www.antikfoto.hu

A csabai posta 225 éve

A Szent István téri új postapalotát 1927-ben adták át. A Békésmegyei Közlöny című lap így tudósította olvasóit az eseményről: „Az új postahivatal megnyitását már régóta türelmetlenül várja a közönség, annál is inkább, miután a régi posta ósdi berendezései miatt már tűrhetetlen volt az ügyes-bajos emberek helyzete. Különösen a csekkfeladások torlódása ellen volt az egyik leggyakoribban hangoztatott panasz. Meg kell állapítanunk, hogy már előre is bizalommal lehetünk e szempontból a postával szemben, mert annak berendezése legalább egyelőre a város közönségének még legfelfokozottabb igényeinek kielégítésére is fellelhető alkalmasnak látszik. Amint belépünk a sarokbejáraton, egy hatalmas teremben találjuk magunkat, melyet jobbról-balról csinos fülkék szegélyeznek. E fülkék üvegzsákkal vannak elválasztva, ami arra jó, hogy míg egyrészt nem akadályozza a felek és a tisztviselő közötti beszédet, addig viszont megakadályozza az egymásra lehelést, köhögést s így az esetleges fertőzést. A fülkék felett feliratok mutatják az illető küldeményfajták neveit. A bejárat jobb és baloldalán kényelmes telefonfülkék, míg a jobboldali szemközti sarokban a 120 fiókból álló postaszekrény foglal helyet. A bejáratnál szemben van a főpénztár. A terem közepén hatalmas asztal és székek állanak a felek rendelkezésére. A terem jobboldalára szerelték a táviratliftet, míg a szemközti bal sarokban van az az ajtó, melyen a postafőnökséghez lehet bejutni. A berendezés nehéz tölgyfa s minden foglalat feketére oxidált réz. A földszinti épület jobb szárnyán foglal helyet a csomagfelvevő hivatal. Ide az Apponyi utcai első bejáraton jutunk. Itt is van telefonfülke s a pénztárnál mindenfajta érték cikk is vásárolható, mellyel a posta a közönség kényelmét akarja szolgálni. A Szent István téri első bejárat vezet a levélhordók helyiségeihez, hova akkor kell menni, ha a kézbesítő nem találja otthon a címzettet és értesítőt hagy otthon számára. Az Apponyi-utcai második számú bejárat a főlépcsőházba vezet, honnan az emeleten elhelyezett telefon, táviró hivatalokba jutunk. A telefon egyelőre a régi rendszerű, de új berendezés, míg a világító lámpásost csak ősszel szerelik fel. A táviró már véglegesen be van rendezve; egy hatalmas teremben áll 12 db Morse- és 2 db Hughes-féle készülék. Érdekes a Morse készülékeknél az, hogy nem szalagra ír, hanem csak kopog s a kezelő a táviratot lehallgatja s úgy írja. A személyzet részére külön szekrény, mosdó stb. áll rendelkezésre, úgy, hogy például a hivatali helyiségbe a személyzet csak hivatali öltözetben léphet be, kabát, kalap, bot, stb. nélkül. A telefon-távirdát egyébként a pénztártól szombatira hajló éjjel szerelték fel az új épületben olyan gyorsan, hogy észre se vette a közönség. A postaszolgálat zavartalan ellátása céljából önálló áramtelepe is van a postának és pedig akkumulátorok képében, melyeket a posta akkor vesz elő, ha a városban például valamely ok következtében áramszolgáltatási szünet van... Ha megemlítjük még, hogy a postának vízvezetéke is van, akkor körülbelül elmondtuk mind azt, ami a közönséget érdekli.”³³

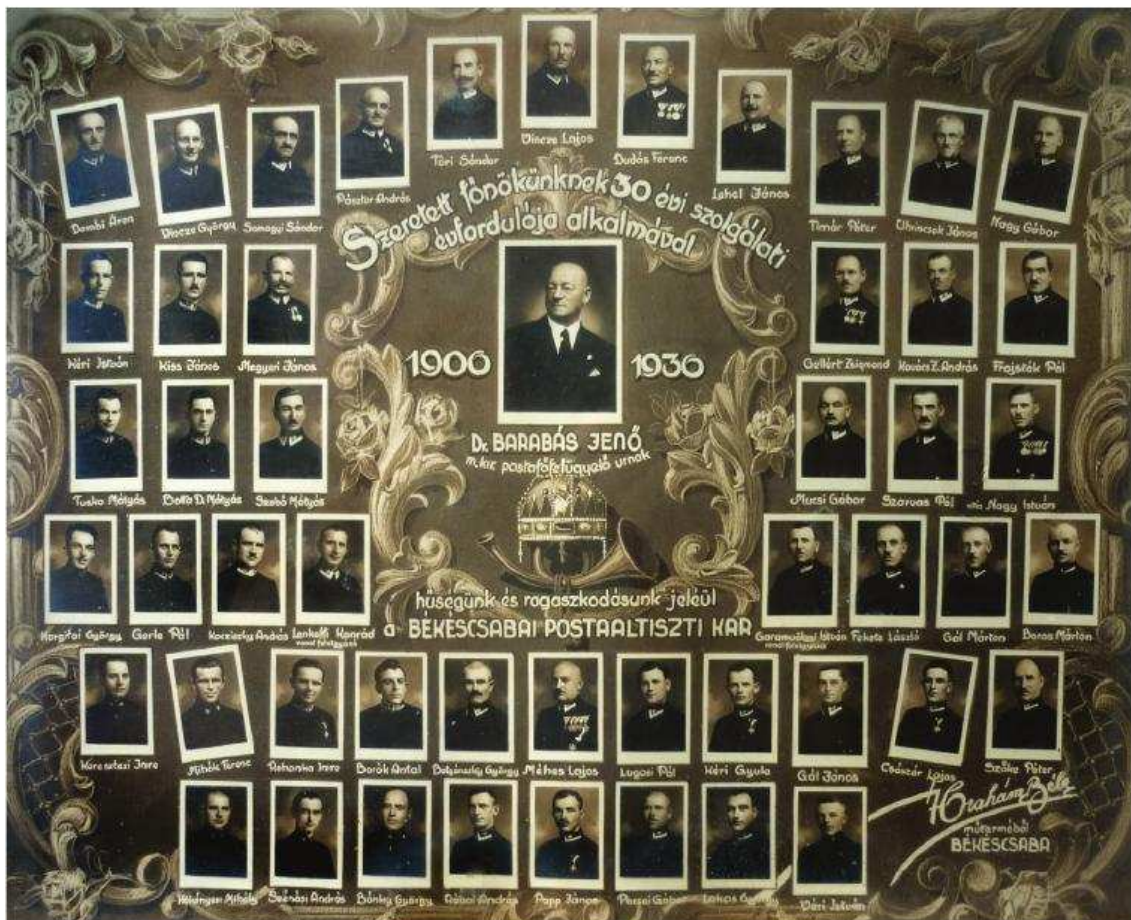
³³ Békésmegyei Közlöny, 1927. július 26.

Postaforgalom

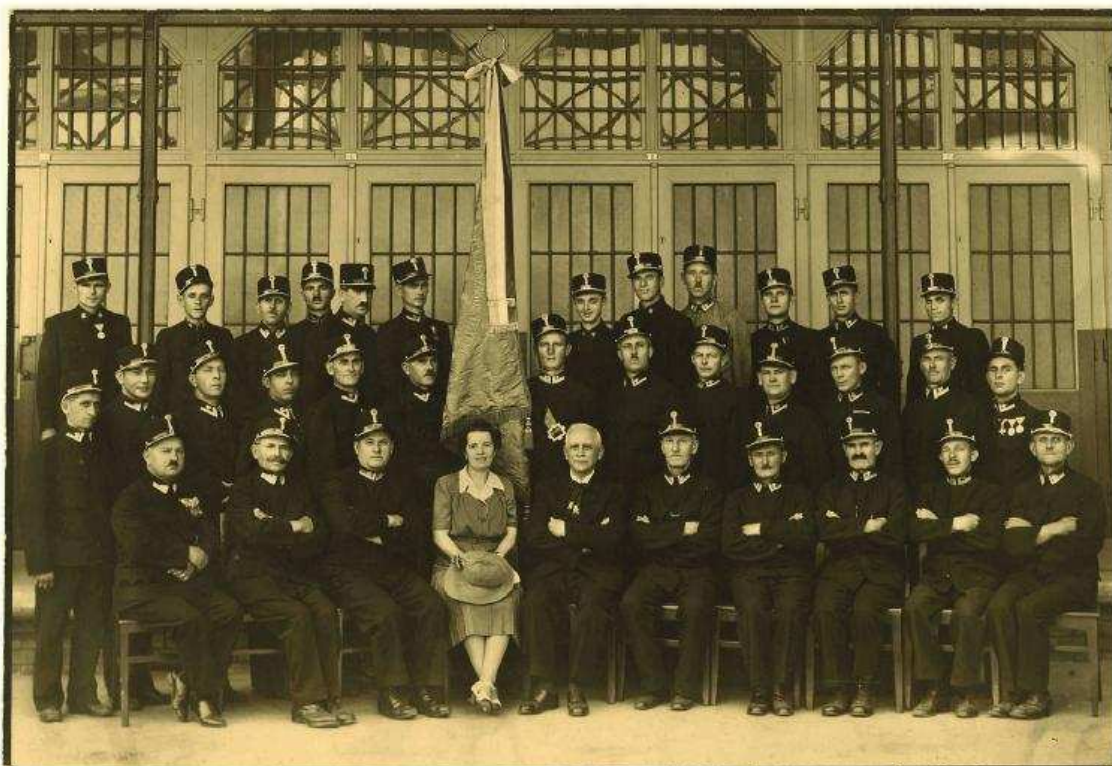
Kovács Károly királyi postamester az új posta forgalmáról a Békésmegyei Közlöny 1928. január 11-i számában így nyilatkozott: „Hatalmas emelkedést mutat a csekk- és utalványforgalom. Csak a betét-, csomag- és táviratforgalom csökkent... A feladott közönséges levélpostai küldemények (levél, levelezőlap, nyomtatvány, áruminta és üzletipapír) darabszáma 1927. évben 1.203.130, az ugyanazon fajta küldeményekből érkezettek darabszáma pedig 1.538.980 volt.”³⁴

„Hatalmas emelkedést mutat a csekk- és utalványforgalom. Csak a betét-, csomag- és táviratforgalom csökkent... A feladott közönséges levélpostai küldemények (levél, levelezőlap, nyomtatvány, áruminta és üzletipapír) darabszáma 1927. évben 1.203.130, az ugyanazon fajta küldeményekből érkezettek darabszáma pedig 1.538.980 volt.”³⁴

³⁴ Békésmegyei Közlöny, 1928. január 11.

Békéscsaba 1. posta tisztikara 1942-ben Török Miklós postavezetővel

Távközlés

A távirat-szolgáltatás csabai bevezetésének dátumát nem ismerjük. Annyit tudunk, hogy Gyulán 1869-től, Orosházán 1873-tól lehetett táviratokat feladni. Valamikor ez idő tájt indulhatott a távirat-szolgáltatás Csabán is.

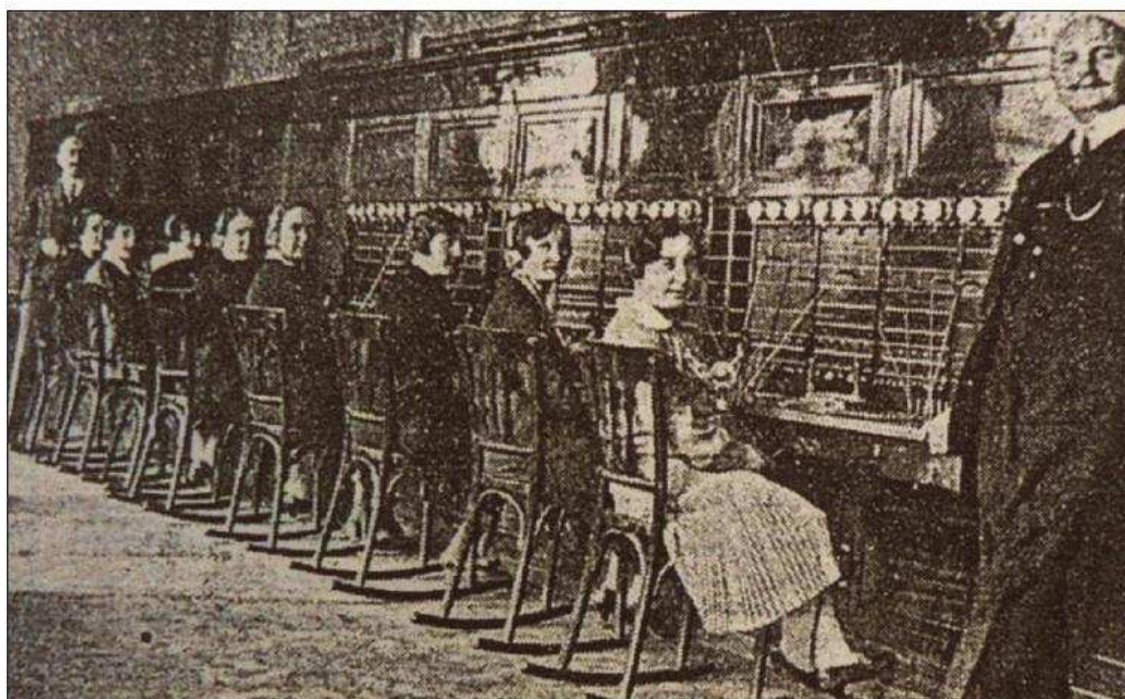
A következő nagy előrelépést a telefon jelentette. Békéscsabán 1895. február 23-án adták át az első telefonközpontot a postán, ami akkor Szondy főorvos házában, bérleményben működött.³⁵ Először mindössze kilenc csabai előfizetőhöz vezették be a telefont.

1908-tól vált lehetővé Békéscsaba-Budapest között az interurbán forgalom. Az I. világháború megbénította a csabai távbeszélő-hálózat fejlődését. A román katonai megszállás alatt a berendezések egy részét elhurcolták. A készülékek többségét azonban a postai személyzet különböző helyekre elrejtette.

³⁵ A mai Andrassy út 12. sz. alatt.

A csabai posta 225 éve

1927-ben a Szent István téri postapalota megnyitásakor még nem volt kész az új telefonközpont. Üzembe helyezésére 1928. március 24-ig kellett várni. Addig az új épületben a régi „kurblis” rendszerrel kapcsolták a telefonos kisasszonyok. Az előfizetők panaszkodtak is a telefon-szolgáltatásra: *„Még a régi postán a felényi számú előfizetők kapcsolása elég gyorsan történt. Ámde az új postán berendezett központ a duplájára növekedett előfizetőket alig elégíti ki, még az igények legalacsonyabb fokra való leszállítása esetén is. Hogy ennek mi az oka, nem tudjuk, az azonban bizonyos, hogy naponként emelnek panaszt a postán, vagy a rossz berendezés, vagy a rossz kezelés miatt.”*³⁶ A probléma akkor oldódott meg, amikor 1928-ban elkészült az Ericsson cég CB-rendszerű új kapcsolóközpontja.

Az új távbeszélőközpont kapcsolóterme a telefonos kisasszonyokkal 1928-ban, az átadáskor, a kép jobb szélén Kovács Károly postafőnök

A Körösvidék című újság így írta le az új telefonközpontot: *„Az olajfestékkel bevont falú világos kapcsolóteremben tetszetős látványt nyújt a hatalmas kapcsolótábla, amely előtt szántalpu székeken ülnek a kezelők. Apró cseprő alkatrészek, ezer meg ezer dugaszhely, kicsiny lámpák százai, színes gombok, mind-mind a végtelenül komplikált szerkezet részei, amelyek alkotó eleme nagyszerű elrendezésében, harmonikusan működnek össze, hogy életünket kényelmesebbé tegyék. Mahagónira fényezett falapok*

³⁶ Békésmegyei Közlöny, 1927. november 23.

A csabai posta 225 éve

borítják a tábla mögötti hatalmas szekrényt, amelyben a szigetelt, ezerféle gondolatot közvetítő „idegnyalábok” vastag kötegben futnak a megfelelő helyekre. A legmodernebb technikai berendezés sem működhet a nagy szaktudású postás dolgozók nélkül. Ennek a nagyszerű munkának a kivitelezésén és működtetésén Kovács Károly magyar királyi postafőfelügyelő, postafőnök páratlan tudásával, buzgó ügyszeretetével munkálkodott a fejlődő Békéscsaba igényeinek kielégítésére.”³⁷

És vajon hogyan működött az új telefonközpont? „...az új központ egyike a legmodernebb szerkezeteknek, az úgynevezett CB, más szóval világító rendszerű, ami azt jelenti, hogy ezen túl nem kell a központot hosszasan csengetni, hanem egyszerűen lekapasztjuk a készülék horgáról a hallgatót. Abban a pillanatban kigyullad egy parányi lámpácska a megfelelő munkahelyen, s a bemondott számot egy dugó segítségével nyomban kapcsolja is a kezelő. Beszélgetés után a visszaakasztott hallgató meggyújtja a jelző lámpát, s erre a kezelő a dugót kihúzza szétkapcsolja a két beszélgetőt.”³⁸

Telefonkezelők az 1940-es évek első felében, hátul Török Miklós postafőnök

³⁷ Körösvidék, 1928. március 21.

³⁸ Békésmegyei Közlöny, 1928. március 25.

A csabai posta 225 éve

1934-ben már 407 csabai telefon-előfizetőt tartottak számon. A három-három helyi és interurbán, valamint egy bejelentő-munkahellyel rendelkező telefonközpont éjjel-nappali szolgálatot látott el, és 80-100 kilométeres körzetben biztosította a vonalfelügyeletet. Ebben az évben helyezték ki a városban az első nyilvános telefonfülkéket a Kossuth tér sarkán és az Andrassy-Jókai út kereszteződésénél.

Rádió-ügyintézés

A Magyar Rádió 1925. december 1-jén kezdte adásait sugározni. A rádió-vevőkészülékek használata engedély- és díjköteles volt. Az engedély kiadása, az előfizetési díj beszedése, a stúdiók és rádióállomások üzemeltetése a Magyar Királyi Posta feladata volt. 1933-ban rendszerbe állították a vidéki közvetítő állomásokat. Ugyanebben az évben kezdte meg működését a Csepel-szigeten, Lakihegyen az új 120 kilowatt teljesítményű, 314 m magas nagyadó.

„Az új adóállomás természetesen Békéscsabán is éreztette előnyös hatását, ami első sorban is a rádióelőfizetők számának rohamos növekedésében nyilvánult meg. Ebben az ügyben munkatársunk felkereste Kovács Károly m. kir. postafőfelügyelőt, postafőnököt, aki az alább következő adatokat volt szíves tájékoztatásul megadni. Ezek szerint májusban az eddigi növekedés körülbelül 61 előfizetőre rúg, ami az előfizetők 450-es összlétszámához viszonyítva szinte ugrásszerűnek mondható. Nem lesz érdektelen ehelyütt megemlíteni azt sem, hogy az előfizetők foglalkozási ágak szerint hogy oszlanak meg. Az előfizetők között az értelmiségi pályán levők közül vannak 182-en, kereskedők és iparosok 91-en, munkások, segédek, iparos tanulók 62-en, gazdák (még a tanyákon is!) 41-en, diákok 16-an és egyébek 58-an. Békéscsabán eddig még csak 45 előfizető használ detektoros készüléket, ami nagyjából meg is felel az előfizetők száma májusi növekedésének. Ha aztán a detektoros vétel kielégítő lesz, ami ellen az eddigiek szerint semmi panasz nem hallatszott el, úgy a detektoros készülékek előbb említett előnyei alapossá teszik azt a reményt, hogy a rádióelőfizetők száma az év végére 800-1000-re felemelkedik... Mint fentebb irtuk, az előfizetők száma Békéscsabán 450-et tesz ki, de bizonyára vannak szép számmal „orv-hallgatók”, akik a rádiórendelet kijátszásával – előfizetés nélkül – használják készülékeiket. Azonban ezekre is befellegzik ám, mert a posta időnként erélyes razziákat fog tartani az „orv-hallgatók” után. A feljelentőknek 2 pengő 40 fillér jutalmat adnak. A zughallgatók ellen aztán szigorú kihágási eljárást indítanak, amelynek során az illetőt 2 hónapig terjedő elzárással és 20-240 p-ig terjedő pénzbürtással sújtják. Itt jegyezzük meg figyelmeztetésül azt is, minthogy sok előfizető

*előfizetési díjával hátralékban van, hogy mindenkinek számolnia kell azzal, hogy az előfizetők sorába való belépésével anyagi kötelezettséget vállal, amely alól semmiféle címen nem bújhat ki. A posta ugyanis az előfizetési díjakat közadók módjára, szigorúan és kíméletlenül behajtja...*³⁹

A szocializmus évtizedei

Békéscsaba olyan tempóban fejlődött, hogy 1950-ben Gyula helyett megyeszékhely lett. Ez újabb lökést adott a gazdasági, igazgatási, oktatási és egészségügyi hálózat gyarapodásának. Újabb üzemek, intézmények kezdtek meg a működésüket. Emelkedett a város lakóinak száma, új lakótelepek épültek. Mindez tovább növelte a főposta forgalmát, melynek egyúttal a feladatköre is bővült. Például átvette a mezőőröktől a külterületi kézbesítést. 1950-ben megszűnt a postamesteri rendszer, és állami döntéssel a posta kapta meg a teljes hazai hírlapterjesztés feladatát.

**Csoportkép az 1950-es évek második feléből,
középen Ferro Borbála hivatalvezető és Nyilas József területi oktatótiszt**

³⁹ Kőrösvidék, 1928. május 24.

A csabai posta 225 éve

Fent: csabai postások a május 1-jei felvonuláson, 1950-es évek

Lent: postás színjátszócsoport

A csabai posta 225 éve

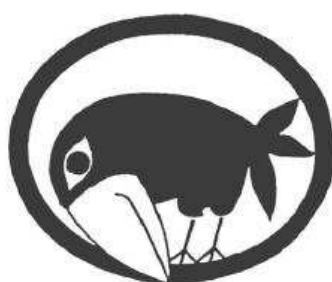

Postai gépkocsi Békéscsaba 2. postánál az 1950-es évek második felében
Fenti képen Ferro Borbála, az 1-es és Frankó László a 2-es posta vezetője,
a lenti képen középen Frankó László

Kézbesítés

Az 1960-as években a közönséges levelet, pénzt, csomagot, hírlapot a többszintes házak legfelső emeletére is ajtóig vitték a csabai postások. A küldemények mennyisége azonban idővel a többszörösére emelkedett. A kézbesítők terhelésének csökkentése érdekében az 1970-es évektől kezdve a közönséges levelek és a hírlapok kézbesítéséhez a többszintes házak bejáratánál csoportos levélszekrényeket szereltek fel. Ezt követően csupán a személyes átvételhez kötött küldeményeket (ajánlott, tértivevényes, hivatalos irat, pénzes-utalvány, nyugdíj, csomag stb.) adták át közvetlenül a címzettnek vagy más jogosult átvevőnek.

MAGYAR POSTA

1979-ben 44 hírlapkézbesítő-járás, 10 távirat-kézbesítő és 28 egyesített kézbesítő körzet volt a városban. A belvárosban gyalog, a külső városrészekben kerékpáron közlekedtek, Mezőmgyerre és Gerlára busszal utaztak a kézbesítők.

1960-ban 8500 ember élt a város külterületén, 1972-ben már 12 külterületi kézbesítőt kellett alkalmazni.

Külterületen a 70-es évek elején még lóháton, később kerékpárral vagy kismotorral járták a postások a városkörnyéki utakat, hogy a tanyán élőkhöz eljuttassák a küldeményeket, hírlapokat. A házhoz kézbesítést az 1970-es évek közepén támpontos kézbesítés váltotta fel. Az autóval jól járható utak mentén, boltok, iskola-épületek, tsz-majorok mellé csoportos levélszekrényeket telepítettek. A tanyák lakóinak szóló közönséges leveleket és a hírlapokat ezeken a támpontokon levélszekrényekbe rakták az immár gépkocsival közlekedő külterületi kezelők. A nyugdíjakat, könyvelt küldeményeket a támpontoknál adták át a címzetteknek. A támpontos kézbesítés Békéscsabán 1975. november 17-én indult.

A csabai posta 225 éve

Postaszállítás

1970-től - az időközben óriásira duzzadt küldeménymennyiséggel - az utasforgalomtól elkülönített éjszakai postavonatok közlekedtek, amelyek csak postakocsikból álltak. Ezek az országos napilapok éjszakai elkészültéhez igazodva indultak Budapestről az ország vasúti végpontjai felé. A szerelvényről a közbeeső gócéllomásokon egy vagy több kocsit lekapcsoltak, benne az adott városba és környékére szóló küldeményekkel.

Budapestről Gyomára és Békéscsábára is ilyen éjjeli postavonatokon érkezett a postaanyag. Békéscsaba 2. és Gyoma posta indította tovább reggel a Békés megyei posták felé gépkocsikon a küldeményeket. A gépkocsik odafelé terítő-, vissza gyűjtőjáratként működtek. Ahova nem tért be a postajárat, oda kezdetben menetrend szerinti autó busszal küldték a postaanyagot. A postásoktól a kalauz, később a buszvezető vette át a postaszákokat és a csomagokat, amit az érintett kistételepüléseken a helyi posta dolgozója várt. A közbiztonság

romlása és a kalauz nélküli járatok bevezetése miatt a buszvezető háta mögött elhelyezett pénzeszsákok egy idő után már nem voltak biztonságban. Ezért a buszjáratokat mindenütt postai gépkocsik váltották fel.

Pénzforgalmi és pénzügyi szolgáltatások

1948-ban államosították a bankokat, a Postatakarékpénztár pedig 1949. február 28-án megszűnt. A takarékküzetágot az Országos Takarékpénztár, a csekküzetágot a Magyar Nemzeti Bank vette át. A postai hálózat a továbbiakban az ő megbízásukból közvetítőként végezte a takarékküzet- és a csekküzetágot. A magyar bankrendszer egyszintű volt, a

A csabai posta 225 éve

vállalatok számláját az MNB vezette, de az ügyfélforgalmi tevékenységet - a be- és kifizetések kezelését, a cégek készpénzellátását - a posták látták el. Az 1960-as évektől Békéscsaba 1. postán is nagymértékben megnövekedett a ki- és befizetések száma, volumene. 1959-1979 között közel hatszorosára nőtt Békéscsaba 1. sz. postán a készpénzforgalom.

Hírlapterjesztés

A hírlapterjesztést 1950 előtt a posta mellett magánvállalkozások is végezték. 1950-ben a Magyar Posta - kormányzati döntés alapján - kizárólagos joggal megkapta a teljes hazai hírlapterjesztést, beleértve az előfizetési- és az árusterjesztést is.

1975-ben már 220 fajta belföldi és 181 fajta külföldi sajtóterméket terjesztettek a csabai postások. Naponta 29.000 példányt juttattak el az olvasókhöz, előfizetők-höz. A Békés Megyei Népújság című megyei lapnak közel 9000 előfizetője volt ekkor a városban.⁴⁰

Békéscsaba 1. postán önálló hírlaposztály intézte a lapterjesztéssel kapcsolatos feladatok irányítását, adminisztrálását. A város területe nagy, ezért az árusítási helyek száma is sok volt. A Városi Hírlaposztály az 1970 évek közepén 90 hírlapkézbetűt és főállású hírlapárust foglalkoztatott. A hírlapterjesztés nem volt könnyű feladat. Erről tanúskodik Gellért Zsigmondné

hírlaposztály-vezető 1976-ban készült beszámolójának következő részlete: „Az elmúlt 25 év alatt igen sok gonddal, bajjal kellett megküzdeni. Az állandó létszámváltozás, mozgó-posta-végállomási problémák, lapkésések, más egyéb természetű dolgok, a hírlapterjesztés akadályai.”⁴¹

⁴⁰ Tények és adatok Békéscsabáról, 1975. 57.

⁴¹ Gellért Zsigmondné hírlaposztály-vezető beszámolója, Békéscsaba, 1976. március 3.

Új posták épülnek

Időközben újabb kispostákkal gyarapodott Békéscsaba. 1950-ben Gerlán, 1975-ben a Kazinczy-lakótelepen nyílt kisposta. 1973-ban Békéscsabához csatolták Mezőmgyer községet az 1936-ban megnyitott ottani postával együtt. Így a város postáinak száma a főpostával, a pályaudvari és az erzsébethelyi postával együtt hatra emelkedett.

A postaforgalom felfutása és a dolgozók számának növekedése miatt az 1927-ben átadott Szent István téri épületet a főposta már az 1960-as években kinötte. Nemcsak a postások érezték elviselhetetlenül szűknek a helyet, de a megye és a város vezetői is érzékelték a problémát. A Szegedi Postaigazgatóságnál és a vezérigazgatóságnál megoldást sürgettek, amihez felajánlották erkölcsi és anyagi támogatásukat. A meglévő épületet azonban nem lehetett akkorára bővíteni, amekkorát a forgalom indokoltá tett volna. Ezért 1970-ben az a döntés született, hogy új, nagyobb postát kell építeni.

A városvezetés új épületkomplexumot tervezett Békéscsaba központjába, a Szabadság tér 1-3. szám alá, földszintjére üzleteket, szolgáltatókat, emeletére lakásokat. Ebbe az építkezésbe társult be a Magyar Posta. Az alsó két szinten kapott helyet a postahivatal, a felsőbb szinteken lakások épültek, a negyedik emeleten pedig négy lakásból postai vendégszobákat alakítottak ki. Az épülettömb beruházója a Városi Tanács volt. A Magyar Posta megfelelő pénzüsszeget utalt át a városnak, ami bőségesen fedezte a postai épületrész beruházási költségeit. A Posta által finanszírozott rész is a magyar állam tulajdonába került, kezelője a Városi Tanács volt. A Magyar Posta jelképes bérleti díjat fizetett a használatért.

Ezt az új postát 1979. november 4-én adták át. A Békés Megyei Népújság a következőképpen mutatta be: *„A város szívében elkészült impozáns épület azon túl, hogy jelentősen javítja a lakosság kulturált ellátását, kiszolgálását, mintegy 290 dolgozójának megfelelő munkakörülményeket teremtett. A 2810 négyzetméteres, kétszintes hivatal csak része, pontosabban első üteme annak a beruházásnak, melyet magába foglal a leendő gócközpont. A tágas, világos és kényelmes földszinten 17 felvételhely áll a közönség rendelkezésére, tízzel több, mint a régi helyen. Ezen kívül ugyancsak a földszinten, nyolc távbeszélő-állomáson bonyolítják le a távolsági beszélgetéseket. Két főpénztár gyorsítja a nagy összegű ki- és befizetéseket. A 40 postai kézbesítő és hírlapkézbesítő a zsúfolt helyről tágas, kényelmes körülmények közé került. Az emeleten kapott ott-hont a megyei hírlapiroda, valamint a kétszeresére bővített távirda. Itt található még*

A csabai posta 225 éve

az oktatóterem, mely a megye postásainak szakmai továbbképzését segíti, valamint a területi oktatóniszti irodája, és a postavezetői, postavezető helyettesi irodák. Korszerűen berendezett orvosi rendelőben napi két órás ügyeletet tart az üzemorvos. A 200 adagos éttermet pedig a megyeszékhely bármely vendéglátóegysége elfogadná különteremnek. A postások nagyra értékelik a megváltozott szociális lehetőségeket, korszerű öltözők, fürdők állnak a rendelkezésükre. A régi épületben csupán egyetlen zuhanyozójuk volt. Az új postaközponttól alig egy köbhajtásnyira újabb emeletes épület elemei magasodnak, itt épül a környező településeket is átfogó, 10 ezer állomásos crossbar telefonközpont, melynek beruházási költségei meghaladják az 500 millió forintot. A tervek szerint 1981-ben adják át a létesítményt, s ettől az időponttól az ország egyik automatizált gócközpontja évtizedekre megoldja Békéscsabán a postai gondokat.”⁴²

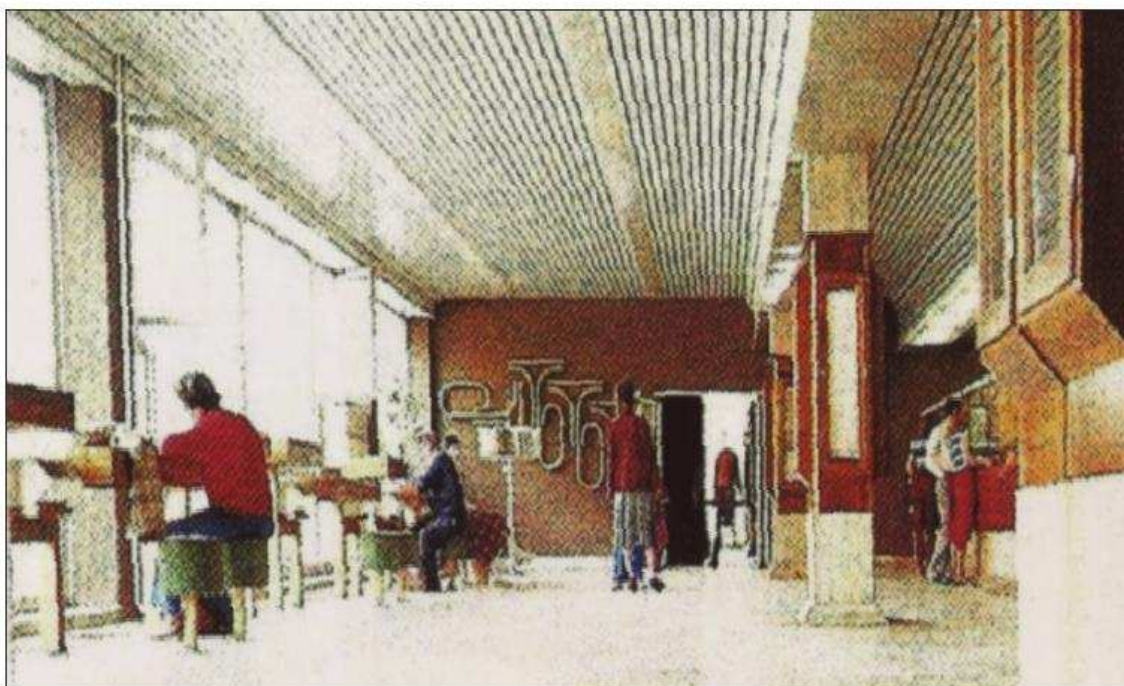

A Szabadság tér 1-3. szám alatti épület, amelyben a posta 1979-2004 között működött⁴³

⁴² Békés Megyei Népújság, 1979. nov. 16.

⁴³ Kép Tuska János József gyűjteményéből, www.antikfoto.hu

A csabai posta 225 éve

A posta közönségtere az átadás után (fent) és az 1990-es évek végén (lent)

A Szabadság téri posta vezetője 1979-től Szántó István, aki a képen néhány munkatársával látható: Békefi István, Bukris Vince, Nagy Jánosné, Bukris Vincéné

Távközlés

Az automatizált gócközpont átadására végül is a tervekhez képest két évvel később, 1983-ban került sor, de tekintsünk vissza egy kicsit a korábbi évtizedekre!

Kapcsolóközpont, 1960-as évek, Szent István téri posta. A képen: Györgypál Margit, Fodor Ferencné, Illyés Julianna, Harmati Judit

A csabai posta 225 éve

1948-ban gépi kapcsolású automata telefonközpont létesült a Szent István téri Postapalota első emeletén. 1951-ben már ez az automata központ fogadta be az új távbeszélő-állomásokat. A telefon iránti igények azonban olyan gyors ütemben növekedtek, hogy a központot hamarosan bővíteni kellett. 1968-ban újabb 500 állomás bekapcsolásának lehetőségét teremtették meg.

Fent balra: légvezeték-szerelők a telefonpóznán valahol Békéscsaba környékén

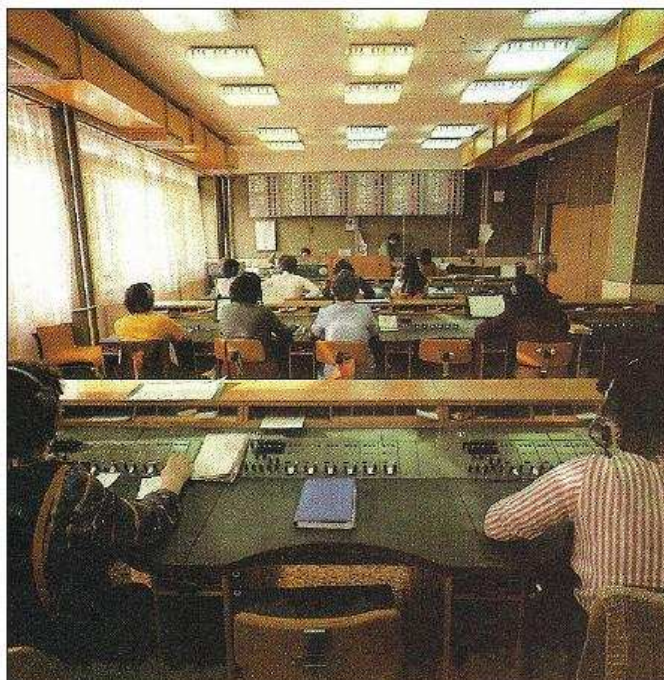
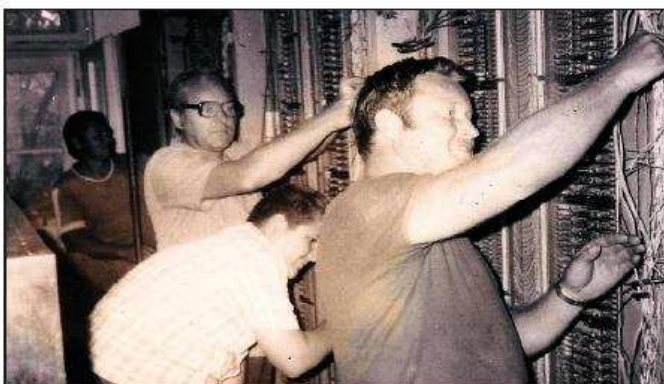
Jobbra fent és lent: csoportkép távközlési dolgozókról

Az üzemek és intézmények fejlődése, a lakosság életszínvonalának emelkedése olyan ütemű volt, hogy a posta nem tudott lépést tartani az igényekkel. Annak ellenére, hogy 1973-74-ben a távbeszélő állomások száma megháromszorozódott, 1975-ben 700 ki-elégítetlen távbeszélő-igényt tartottak nyilván a városban.⁴⁴

⁴⁴ Békéscsaba földrajza, 1976. 314-315.

A csabai posta 225 éve

A problémát a Szabadság tér 1-3. szám alatti, hatalmas távközlési fejlesztés volt hivatva megoldani, melyet 1983 júniusában helyeztek üzembe.

A távközlési központ külső-belső szerelése. Kapcsolóközpont az átadás után.

„Az 1978-1983 évek nagy változást hoztak Békéscsabán a Crossbar telefonközpont megvalósult beruházásával. 1978. februárban kezdték az építést, 70 hónap alatt készült el, 1983 júniusában végleges üzembe helyezése megtörtént.”⁴⁵ Az új Crossbar-központ 14.300 állomás-kapacitású volt. Ezt 1968-88 között további 1000, 1990-ig pedig újabb 600 állomással bővítették. Az előfizetési igények kielégítésére azonban ez is kevésnek bizonyult.

⁴⁵ KSH Békés Megyei Igazgatósága, 1984.

A rendszerváltozás utáni évek

1990. január 1-jén kormányzati döntés alapján szétvált a postai szolgáltatás, a távközlés és a rádió-televízió műsorszórás. A Magyar Postából három önálló cég lett: Magyar Posta Vállalat, Magyar Távközlési Vállalat és Magyar Műsorszóró Vállalat.

A 90-es években a Magyar Posta megkezdte a fokozatosan kibontakozó piaci versenyre való felkészülést. Részvénytársasággá alakult, korszerűsítette arculatát, irányító szervezetét, járműparkját, technológiáját, gépesítetttségét, szolgáltatás-palettaját. Az évek során tevékenységének egyre szélesebb körét végezte versenypiaci körülmények között. Ez a folyamat az ezredforduló után, a 2000-es évek elején különösen felerősödött.

Új főposta, integrált számítógépes technológiával

1991-ben új kisposta nyílt a József Attila lakótelepen. Ezzel hétre emelkedett Békéscsabán a posták száma. 2001 végén a Csaba Centerben és a Tesco bevásárolóközpontban létesült modern áruházi postahely. Így 2001 óta a több mint 60.000 lakosú megyeszékhelyen 9 posta működik.⁴⁶

A kisposták felvételi tevékenysége csökkentette ugyan valamennyire a főposta terhelését, de annak forgalma továbbra is nagyon nagy volt. Az ezredfordulón a Szabadság téri főposta közel 4 millió közönséges és 1 millió könyvelt levélküldeményt, valamint több mint 800 ezer készpénzátutalási megbízást vett fel évente. Az átlagos napi darabszám több mint 15 ezer közönséges és 3500 könyvelt küldemény, valamint több mint 3 ezer készpénzátutalási megbízás volt. A forgalmi létszám ekkor 190 fő volt. A posta körzeti feladatokat is ellátott, irányítása alá 21 kisebb forgalmú posta tartozott.

A Szabadság téri épület ügyféltere a forgalomhoz képest ekkorra már kicsinek bizonyult. Postatechnológiai változások miatt a háttérmunkahelyek funkcionális kapcsolata sem volt megfelelő. A város pedig az 1990-es években piaci szintre emelte a korábban

⁴⁶ A későbbiekben, külön fejezetben röviden bemutatjuk valamennyit.

A csabai posta 225 éve

jelképes helyiségbérleti díjat. Felmerült az igény egy új, nagyobb, korszerűbb, postai tulajdonú épület megépítésére. Illin József postavezető – a Szegedi Postaigazgatóság vezetőivel együtt - sokat lobbizott azért, hogy új posta épüljön. Végül a Magyar Posta felső vezetői új épület létesítését határozták el, méghozzá önálló postai tulajdonú ingatlanként.

Az új posta a Munkácsy u. 6-8. szám alatti telken épült fel 2003-2004-ben, kormányzati beruházásként, részben költségvetési, részben postai forrásból. Üzembe helyezésére 2004 decemberében, avatására 2005 januárjában került sor. A modern, kétemeletes épület 2127 négyzetméter alapterületű. Korszerűbb lett az ügyfélszolgálat, javultak a dolgozók munkakörülményei. Impozáns, nyitott pultos ügyfélterében 22 felvételi munkahely, elektronikus ügyfélhívó, 800 bérelhető postafiók, valamint postabolt is található. A felvételi munkahelyeket korszerű számítógépes integrált postahálózati (IPH) technológiával szerelték fel.

Fent: meghívó az alapkő-letételi ünnepségre. Lent: az építkezés két fázisa

A csabai posta 225 éve

Az új posta közönségtere 2004 december végén (fent) és 2005. januárjában (lent)

A küldeményfelvétel informatikai támogatása

A Magyar Posta az 1990-es évek elején kezdte meg a küldeményfelvétel és -feldolgozás informatikai támogatásának kiépítését. Békéscsaba 1. postán is - a többi nagypostához hasonlóan - először az úgynevezett Egri Felvételi Rendszert vezették be. Ez egy speciális számítógépes programmal segítette a küldeményfelvételt és a főpénztárban a leszámoltatást.

1991-ben bevezették az úgynevezett „hátravont naplózó rendszert”, ami azt jelentette, hogy a csekkek adatait floppy-lemezre rögzítve küldték naponta Budapestre, a Posta Elszámoló Központba. 1992-ben a Szegedi Postaigazgatóság számítógép-alapú pénztárgépeket telepített Békéscsaba 1. sz. postára is. A posta érintett dolgozói megtanulták a számítógép kezelését, és a napi forgalmi adatok összesítését modem segítségével, telefonvonalon juttatták el a békéscsabai postáról a központi feldolgozóhelyre.

2000 decemberében Békéscsaba 1. posta bekapcsolódott a napjainkban is működő Integrált Posta Hálózat (IPH) nevű, egységes, országos informatikai rendszerbe. 2001-ben a békéscsabai új üzletházi posták - Csaba Center, Tesco - már eleve

ezzel a számítástechnikai rendszerrel kezdték meg a működésüket. A rendszer lényege, hogy a felvett könyvelt küldemények adatai másodpercek alatt eljutnak a felvételi ablaktól a budapesti adatközpontba. A számítástechnika számos papíralapú, fáradságos kimutatás napi elkészítését is megkönnyítette. Napjainkban már a legkisebb csabai postáról is elektronikus úton jutnak el a forgalmi adatok - internetes kapcsolat segítségével - az országos adatközpontba.

A csabai posta 225 éve

Postaszállítás

2004-ben megkezdte működését Budaörsön a Magyar Posta Országos Logisztikai Központja, Siemens gyártmányú automata levélfeldolgozó gépsorokkal. Ezzel egyidőben megszűnt a vasúti postaszállítás. A postavonatok helyett nagyméretű, raklapos Iveco típusú tehergépjárműveket vásárolt a Magyar Posta. Ezek mindegyikében 12 hatalmas csomagkonténer fér el. A zsákos levélszállítást műanyag ládák és konténerek váltották fel. Ez képezi napjainkban a közúti postaszállítás eszközrendszerét. Békéscsaba 2. vasúti postán Posta Feldolgozó Üzem alakult. Itt történik a megye postáit ellátó terítő- és gyűjtőjáratok indítása, érkeztetése.

Kézbesítés

Békéscsabán a nagy küldeménymennyiség miatt szakosított kézbesítő csoportok működtek és működnek ma is. A levelet és a pénzt hagyományosan az egyesített kézbesítők viszik házhoz. A hírlapokat mindaddig külön hírlapkézbesítők juttatták el az előfizetőkhez, amíg a Magyar Postának meghatározó szerepe volt az előfizetési hírlapterjesztésben. A táviratok azonnali kézbesítésére a kilencvenes évek második feléig külön táviratkézbesítők álltak készenlétben az 1. számú postán.

Napjainkban az egyre kisebb számú táviratot Békéscsaba 1. posta kézbesíti a városban, az EMS gyorsposta küldemények kézbesítése pedig gépkocsival a Békéscsaba 2. posta épületében működő Logisztikai Központ feladata. A csomagkézbesítők ugyaninnen viszik házhoz gépkocsival a lakosságnak címzett

A csabai posta 225 éve

postacsomagokat, valamint az üzleti és egyéb kereskedelmi csomagokat.

Gazdaságossági okokból az ország 600 főnél kisebb lélekszámú falvaiban 2004-ben bezárták a kisforgalmú postákat, helyettük gépkocsival közlekedő postások kézbesítik házhoz a küldeményeket, és végzik a felvételi, értékesítési munkát. Ezt az ellátási formát mobilpostának nevezik. 2004. június 1-től Csabaszabadin és Pusztatlakán is bevezették a mobilposta-szolgáltatást, amit Békéscsaba 1. sz. posta lát el.

Pénzügyi szolgáltatások

Az 1990-es évektől foglalkozik a Magyar Posta - így természetesen a békéscsabai posta is - biztosításközvetítéssel. Kezdetben a Providencia Biztosító számára kötötték a postások Csabán is a szerződéseket, 2002-től pedig a Posta Biztosító megtakarítási és biztosítási szolgáltatásait ajánlják ügyfeleiknek.

1988-ban megalakult a Postabank és Takarékpénztár, aminek a Magyar Posta volt az egyik kisebbségi tulajdonosa, 2001-től pedig rövid időre többségi tulajdonosa lett. 2002-ben a Postabankot a hivatalba lépett új kormány eladta az Erste Banknak. A banki szolgáltatásokat a Magyar Posta azóta ismét közvetítőként végzi, az utóbbi években „Posta banki szolgáltatások” név alatt, önálló postai arculattal.

Az utóbbi években csökkenést mutat a levélforgalom és a sárga csekken történő készpénzátutalás. A kieső bevételek pótlását, a postás munkahelyek megtartását célozzák a posta pénzügyi és biztosítási szolgáltatásai, amelynek értékesítését a békéscsabai postások is napról napra végzik.

Hírlapterjesztés

1990-et követően a hírlapterjesztés gyökeresen átalakult. Olyan folyamat indult el, ami az évtized végére a hírlapterjesztésben a Magyar Posta vezető szerepének elvesztését, piaci részesedésének minimálisra zsugorodását eredményezte.

A csabai posta 225 éve

1993-ban a hírlapárusok lappal való ellátására postai alapítású regionális részvénytársaságok alakultak, köztük szegedi központtal a Délhír Rt., amelyhez Békés megye is tartozott.

A helyi előfizetéses hírlapterjesztésben jelentős piacvesztést okozott, hogy 1994. január 1-jétől a Békés Megyei Hírlap megszervezte saját kézbesítő gárdáját, és levált a postai terjesztésről.

Állami döntésre a Magyar Posta 1998-ban eladta meglévő hét hírlapkereskedelmi részvénytársaságát, köztük a Délhírt. A posta hírlappiaci részesedése ezzel az egykori 100-ról körülbelül 5 százalékra csökkent.

Mindez érzékenyen érintette a hírlapterjesztésben Békéscsabán dolgozó postásokat. A hírlap üzletág szervezeti átalakulásai, majd pedig a postai hírlapterjesztés minimumra csökkenése a 90-es években sokuk számára postai munkahelyük elvesztését jelentette.

Távközlés

A távközlés 1990-ben kivált a Magyar Posta szervezetéből. Békés megyében előbb a MATÁV Rt., majd 1996-tól a Hungarotel Rt. vette át a telefonszolgáltatás működtetését és fejlesztését. Napjainkban az Invitel Távközlési Zrt. végzi Békéscsabán a vezetékes telefonszolgáltatást. Az Invitel irodája 2012-ig az 1927-ben készült egykori postaépületben működött.

Rádió- és televízió-ügyintézés

A rádió- és televíziódíj központi eltörlése miatt a postai díjbeszedés 2002. július 1-jével Békéscsabán is megszűnt.

Személyes emlékek

A csabai postások sokat tudnának mesélni. Különösen a kézbesítők, de a felvételen és a postahivatal más munkaterületein dolgozók is. Különös világ a posta. A postás az emberek mindennapi életének szinte észrevétlen részese, szereplője, megfigyelője. Vannak köztük, akik remekül tudják papírra vetni emlékeiket. Békéscsaba 1. posta szaktanára, Ogrincs Pálné visszaemlékezéseket is gyűjtött éveken át az eredeti dokumentumok, fotók és tárgyak mellett. Az általa őrzött visszaemlékezésekből is meg lehetne ma már tölteni egy külön kötetet. Talán egyszer könyv formájában is megjelenik a csabai postások visszaemlékezés-gyűjteménye. Szakmatörténeti tanulságokkal is szolgálna.

E könyv terjedelme csak annyit enged meg, hogy két visszaemlékezésből közöljünk néhány oldalt, ami a postások munkájának emberi oldalát is érzékelteti.

Fodor Ferencné visszaemlékezése ⁴⁷

1925-27-ben építette meg a Magyar Posta azt az épületet, ami most az István király tér 1. szám alatt áll, és itt hozta létre azt a hivatalt, melynek első postamestere Kovács Károly volt. Ebben az időben még gondnoki lakás, istálló, s egyéb épület is épült, hiszen a küldeményeket a vasútállomásról lovaskocsival szállították be a hivatalba, ahonnan a kézbesítők gyalogszerrel kézbesítették a címzeteknek. Akkor még a város lakossága mindössze 25-30.000 fő volt. Ebben az időben még Gyula volt a megyeszékhely. A hivatal élte mindennapjait, különösebb dolgok nem történtek, vagy nincs róla tudomásunk. 1947-ben Török Miklóst leváltották, mivel nem számított „megbízható” személynek, és helyére Zarándy Ferencet nevezték ki. Megszűnt a postamesteri rendszer. 1950-ben Békéscsaba lett a megyeszékhely, mivel a közlekedése jobb volt, mint Gyulának, különös tekintettel arra, hogy Békéscsabán megindult az iparosítás nagy ütemben, s Gyulán - az akkori vezetés szerint - sok „megbízhatatlan” ember élt, Békéscsabán pedig kezdett nőni az ipari munkások száma, s maga a város lakossága is szaporodott a beköltöző tanyasi emberekkel. Itt a Békéscsaba 1. számú postahivatalban történekm van egy fehér folt, amiről nem sokat sikerült kideríteni, mivel az 56-os események idején a hivatal irattára megszemmisült. Amnyi bizonyos, hogy az 50-es évek elejétől a hivatalban komoly társadalmi munka folyt. Színjátszócsoport, fúvószenekar, labdarugócsapat,

⁴⁷ Fodor Ferencné egykori általános osztályvezető, szakszervezeti titkár visszaemlékezése, melyet 2009-ben vetett papírra

női kézilabdacsapat volt. Ezek a színjátszócsoport kivételével még 1960-ban is léteztek, amikor a hivatalhoz kerültem. Sajnos a sporttevékenységek hamarosan megszűntek. A fúvószenekar tevékenysége 1972-ben szűnt meg, mert a Postavezérgazgatóságtól nem kaptuk meg a megfelelő támogatást. A MÁV vette át a zenekar működtetését, ahol a mi zenészeink alkották a zenekar gerincét. Az 1960-as évek közepén alakultak meg az első szocialista brigádok. Az idők folyamán számuk gyarapodott, és mire a mozgalom megszűnt, 13 brigád dolgozott a hivatalnál, a hírlapkézbesítőktől az Általános Osztályon dolgozóig. Ekkor kezdtek el a Kiváló Hivatal verseny szervezését is. Itt olyan feladatokat kaptak a hivatalok, amik adatokkal, számokkal mérhetőek voltak, pl. az „A., napon feladott küldemények „B” napon történő kézbesítése. (Hol van ma már ez?) Nos, azt hiszem, hogy az utána következő időre már sokan emlékeznek közülünk, de a fiatalabbaknak azért elmondom. Békéscsaba I. Megyei Postahivatal többször is volt „Kiváló Hivatal”. Talán még megvan az oklevelek, amiket kaptunk. Szeretnék még beszélni arról a kollektíváról, ami jellemző volt a hivatalra. A postásbálók, a nőnapok, a gyermekeknek karácsonyra adott ajándécsomagok már a 60-as évekre is jellemzőek voltak. 1970-ben lettem szakszervezeti titkár; természetesen megtartottam a régi jól bevált rendszert, s igyekeztünk még jobban összekovácsolni a hivatal közösségét. Nagy segítséget kaptam a szintén 1971-ben kinevezett Sándor Jánostól, aki Ferró Borbála nyugdíjba vonulásával lett hivatalvezető, valamint Békefi István szaktárstól, akít hivatalvezető helyettesé neveztek ki. De segített a KISZ, az MSZMP-vezetés is. Nem volt elkülönülés a társadalmi szervek és a szakmai vezetés között. Természetesen ehhez az kellett, hogy a hivatal dolgozóinak is legyen kedve a kezdeményezések elfogadásához, és segítsenek azt megvalósítani. Volt olyan éviünk, amikor szinte minden hónapra esett valamilyen rendezvény. Postásbál, nőnap, belföldi-külföldi kirándulás, férfinap, festménykiállítás, nyugdíjastalálkozó, barátságos focimeccs a Szegedi Postaigazgatóság csapatával, nyugdíjas-bücsiztató. Mindig arra voltunk büszkék, hogy jó a kollektívánk. Persze voltak, akik kilógtak a sorból, de ahol 200-250 ember dolgozik, szerintem ez természetes. Hiszen akkor még hozzánk tartozott a távbeszélőközpont, díjelszámolás, hírlapterjesztés az egész városban, sőt az egész megyére kiterjedően a MEHIV-en keresztül. Akkor is voltak viták, de ha egy mód volt rá, túlléptünk rajta, s ment az élet tovább. Persze nem a szórakozás volt a fő feladatunk, hanem a munka, még hozzá jól elvégezve. Így volt ez akkor is, amikor Szántó István szaktárs vette át a vezetést 1979-ben. Legtöbb baj a bérfejlesztéssel volt. Sokszor olyan kevés volt az egy főre jutó összeg, hogy ma már el sem hiszik: 20.- Ft/fő. Szóvá is tettük. Nem dicsértek meg érte, de azért nem harapták le a fejiünket sem. Mivel ilyen volt a kollektíva, ki kellett értük állni a vezetésnek, s mi igyekeztünk, hogy ne okozzunk csalódást. Most szomorúan hallom azoktól a munkatársaktól, akikkel még együtt dolgoztam, hogy milyen jó nekem, mert már nyugdíjas vagyok.

Tokaji László visszaemlékezése ⁴⁸

1970. január 27-e emlékezetes dátum számomra; ekkor, alig tizenhat évesen kerültem (nem tagadom, de akkor másképp nem is lehetett) protekcióval a békéscsabai 1-es számú postahivatalba... ..mintegy húsz évet az utcán töltöttem; a kezdeti években csaknem az egész várost bebicikliztem... Máiig örömmel gondolok vissza ezen időszakra, e körzet intézményeire, lakosaira; persze számtalan élményem van/volt; utóbbiból következik egy csokorra való...

Igyekeztem minél hamarabb elkezdni a kézbesítést, különösen őszi-téli hónapokban. A Hunyadi téren laktak a Kvasz-nővérek; a két idős, magára maradt hetven-nyolcvan éves hölgy naponta várta hozzájuk való érkezésem, ugyanis addig nem tudtak melegezni... Oda-érkezésemkor (nyakamban a kézbesítőtáskával) rögvést a fűszőrnbe siettem: szemet törtem, fát vágtam, három-négy kuka tüzelőanyagot vittem be nap mint nap a konyhájukba, szobájukba; „fizetségem” egy forint volt; ezt mindig otthagytam az asztalukon...

A körzetemben volt a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat. Neves személyek fordultak meg itt, köztük több, országosan is ismert személyiség. Kézbesítőként nap mint nap megfordultam a TIT-nél; így teázhattam együtt például - a titkári teendőket ellátó dr. Krupa András mellett - Buga doktorral, Grétsy Lászlóval...

Az akkori Szent István téren lakott kedves feleségével Dedinszky Gyula, a városban köztisztviselőnek örvendő lelkész, néprajzkutató. Máiig emlékezetes számomra a Gyula bácsival folytatott beszélgetések a hitről, az élet szeretetéről, a szürkének tűnő hétköznapiak jelentőségéről; büszkeséggel tölt el, hogy bepillantást nyerhettem munkásságába is.

Akkoriban több, országosan ismert művész rendezett, játszott, fordult meg a Jókai Színházban (különösen igaz volt ez a gyulai várszínházi játékok idején, amikor az ország minden részéről érkeztek a színházak vezető művészei, akik színházunkban készültek a gyulai bemutatókra). Többiükkel személyesen találkozhattam; személyükben nemcsak kiváló művészeket, hanem nagyszerű embereket ismerhettem meg. Egyik alkalommal szentaniija lehettem, amikor Siménfalvy Sándort, az ország tiszteletbeli postását - „minden levélen legyen irányítószám” - ölbe kapva vitték fel kollégái a színház emeletére. A következő történet Sík Ferenc nevéhez fűződik; a kiváló rendező - akkor már a budapesti Nemzeti Színház főrendezője volt és vendégként rendezett a színházunkban; pénzküldeménye érkezett. Épp a Csaba Szállodából jött ki, amikor - nagy meglepetésére - megállítottam: „Sík úr; legyen szíves...” Megdöbbsent, mondván, nincs hozzászokva, hogy egy postás névszerint - ráadásul utcán - „leszólítsa”.

⁴⁸ Tokaji László egykori belvárosi kézbesítő, visszaemlékezését 2009-ben vetette papírra

Előfordult nem is egyszer, hogy nem sikerült a reggeli órákban elérnem a színház művészeit, azonban küldeményeiket át kellett, hogy vegyék. Értesítőt nem szívesen hagytam hátra; többször tájbuszok indulásához igazítottam délutáni leszámolásomat, így már sikerült kézbesítenem a művészek névre szóló küldeményeit.

A Jókai Színházba egyébként mindig nagy örömmel és tisztelettel léptem be; élvezettel érdeklődtem, néztem, vagy hallgattam bele - ha rövid időre is - egy-egy előadás előkészületébe. Egyik ilyen élményem az Ármány és szerelem próbája Körösty Istvánnal és Cserecsy Rózsával. Annyira hatásuk alá kerültem, hogy nehéz volt újból munkába lendülnöm. A színház színészeit nemcsak kiváló művészeknek, nagyszerű embereknek ismertem meg; többükkel nem is szakadt meg a kapcsolat. A Jókai Színház egyik idősebb művésze - aki néhány évig a MAFILM társulatának is tagja volt - már nem volt egészséges, nehezen tudott tájékozódni, többször eltévedt, nem talált haza. Egyetlen biztos pont volt számára „a postás Laci”. Miután összetalákoztunk, telefonáltam a művész családjának, akik rögvest jöttek az általam is becsült családtagjukért. Következő történet szereplője egy napjainkban nagyon népszerű szappanopera Magdusa... Akkor még vendégként vett részt a Jókai Színház egyik zenés előadásában; a színház épületében lévő vendéglakásban volt elhelyezve. Olyan postája érkezett, melyet csak személyesen adhattam át. A küldemény érkezésének előestéjén volt a bemutató előadás. Többszöri kísérletemnek köszönhetően mély álmából sikerült felriasztanom a művésznőt, aki ennek ellenére – mostani lényéhez hasonlóan – mosolyogva, jókedvűen nyitott ajtót... Ugyancsak mosolyogva vette át tőlem - az akkori színházművészeti főiskoláról érkezett, nem örömteli hírt tartalmazó - levelét a színház jelenlegi társulatának egyik legtehetségesebb, népszerű művésznője. Mosolya árulkodott; levél ide, levél oda Ő már akkor jól tudta, hogy tehetségének színpadon a helye! S ha jókedv, akkor illik megemlítenem Dénes Piroskát, aki színházunk rendkívül népszerű komikája volt; bárhol is találkoztunk - színházban, utcán, buszon, boltban - kedves, csilingelő hangján mindig csak így köszöntött: "Üdv a magyar királyi posta élő képviselőjének..."

Nem elcsépett szöveg a hetvenes-nyolcvanas évekből, hogy a postások családtagnak számítottak. Ez így volt személyemmel kapcsolatban is. Többen családjuk hozzátartozójaként kezeltek, velem együtt örültek örömteli pillanataimnak, és segítettek, ha bosszúság vagy bánat ért. Kávéval, néha-néha ebéddel, üdítővel vártak - és aggódtak, ha nem a megszokott időben érkeztem utcájukba, házukhoz. De ez fordítva is igaz volt: együtt örültem örömteli eseményeiknek, a jó hírek, osztottam fájdalmaikban, és válhattam sok esetben - fiatal korom ellenére - megértő, segítő tanácsadóvá.

A csabai főposta vezetői 1788-2013

Alapító: Masznitius (Omaszta) János Tóbiás

Postamesterek az Omaszta-családból (működésük -tól -ig évszámával):

Omaszta Sámuel	1788-1832
Omaszta Zsigmond	1832-1842
Omaszta Gusztáv	1842- (?)

A következő száz év postamestereinek, postafőnökeinek, hivatalvezetőinek névsora, illetve működési idejük felsorolása nem teljes, mert hiányosak a források. A postai iratok nem kerültek mindig állami levéltárba, és a történelem viharai sem kímélték a dokumentumokat. A második világháborúban elkallódott Békéscsaba 1. számú posta szemlekönyve, amibe a vezetéváltásokat évtizedekig rögzítették. 1956-ban megsemmisült a posta irattára. Az 1900-as évek első felében megjelent országos postai évkönyvekben, szaknaptárakban olvasható ugyan az épp aktuális csabai postamester neve, de csak az állapítható meg, ki volt a kiadvány szerkesztésének évében a postafőnök. A kiadás néha évekig szünetelt, ezért a postamesterek nevét és működési idejének folytonosságát a kiadványokból lehetetlen nyomon követni.

Róth Márton: csabai posta- és távírdafőnökként szerepel Békésvármegye Képes Naptára 1891. évi kiadásában.

Balogh József: bizonyos, hogy 1895-ben, az első telefonközpont átadásakor ő volt a vezető. Neve az 1897-es és az 1910-19. közötti postai szaknaptárakban is fellelhető.

Lénárt József: neve a Magyar Posta monográfiája című kiadványban olvasható (kiadási éve: 1940). E kiadvány szerint 1920-ban ő volt Békéscsaba postafőnöke, 1922-től Szarvas posta vezetője.

Kovács Károly: Rövid életrajzát a „Békéscsaba. Történelmi és kulturális monográfia” című kiadvány közölte 1930-ban, ebből idézünk: „Nagyváradnak az oláhok által történt megszállása után megbízatott ideiglenes minőségben a békéscsabai 1. és 2-es számú postahivatalok vezetésével, majd az utóbbi hivatal önállósítása után 1920-ban

A csabai posta 225 éve

*megbízást nyert végleges minőségében Békéscsaba 1. sz. posta vezetésére.*⁴⁹ Ő volt a posta vezetője az 1927-ben átadott Szent István téri postapalota építése idején. Valószínűleg 1933-ig volt hivatalvezető.

Dr. Barabás Jenő: Békéscsaba 1. sz. posta vezetését 1933-tól látta el, mellette 1935-től 1937-ig Békéscsaba 2. sz. postát is vezette.⁵⁰

Dr. Csepi Lajos: a Közlekedési szaknaptár szerint 1938-1939-ben Békéscsaba 1. és 2. sz. postát vezette.

Török Miklós: 1940-től 1947-ig vezette Békéscsaba 1. és 2. sz. postát.⁵¹

A postavezetők listájának következő része az 1945 decemberében megnyitott szemléskönyvben található bejegyzésekre épül.

Zarándy Ferenc: 1947. július 31-1949. március 5. között.

Dr. Koncz Sándor: 1949. március 5-1951. február 8. között.

Libor József: 1951. február 8-1951. május 30. között.

Czeglédi Józsefné: 1951. május 30-1955 (?) között.

Ferro Borbála: 1955 (?) -1971. április 1. között.

Sándor János: 1971. április 1-1979. szeptember 10. között.

Szántó István: 1979. szeptember 10-1996. április 26. között.

Illin József: 1996. április 27-től vezeti Békéscsaba 1. postát.⁵² Az 1. számú posta mellett 2001. november 22-től a Csaba Centerben, 2001. december 23-tól a Tesco bevásárlóközpontban nyitott új üzletházi postát is irányította, 2006. január 31-ig.

⁴⁹ Békéscsaba. Történelmi és kulturális monográfia. Békéscsaba 1930, 351.

⁵⁰ A Magyar Posta története és érdemes munkásai. Budapest 1937, 348.

⁵¹ Kezdő évszám az 1943. évi Postás szaknaptár, záró dátum Fodor Ferencné visszaemlékezése alapján.

⁵² Sokat tett a Munkácsy u. 6-8. szám alatti új posta felépítéséért. 2004-ben elnyerte „Az év postavezetője” címet.

Posták és postások 2013-ban

Békéscsaba 1. posta

Elődjének Csaba első postaállomása tekinthető, amely 1788. március 1-jén nyílt meg a város határában, a gyulai út mellett, Omaszta János Tóbiás házában. A postamester-ség alapítója Omaszta János Tóbiás, hivatalosan bejegyzett postamester a fia, Sámuel. Békéscsaba első számú postája az idők folyamán legalább 7-8 alkalommal költözött: Omaszta János Tóbiás házából fia, Zsigmond, majd Gusztáv házába, ezt követően különböző bérleményekbe, 1927-ben a Szent István tér 1-be, 1979-ben a Szabadság tér 1-3. szám alá, 2004 decemberében pedig mai helyére, a Munkácsy Mihály utca 6. szám alatti épületbe.

Jobbra: Illin József jelenlegi postavezető

Lent: a posta épülete a Munkácsy M. u. 6. szám alatt

A csabai posta 225 éve

Békéscsaba 1. posta dolgozói 2013 szeptemberében

Forgalmi szolgálat: Andó Edit, Balázs Hajnalka, Báló-Marton Anett, Baukó Margit, Biró Iona Katalin, Borbélyné Bús Tímea, Börcsökné Burján Ildikó, Braunné Kiss Andrea Teréz, Bulla Livia, Csávásné Fehér Csilla, Csomós Ilona, Dobrovolszki Lászlóné, Domokosné Strifler Anna Mária, Farkasinszki Csilla, Fehérné Petrik Éva Aliz, Fekete Edit, Frankó Erzsébet, Fülöp Ilona, Gulyás Mária Ildikó, Hégyely Éva Mária, Illin József János, Kis Tiborné, Kiss Edit, Kiss Judit, Knyihár Mihály, Koczka Éva Mariann, Kovács Mónika, Kovács Tímea, Kubai Bernadett, Kutasné Varga Csilla, Kutyik Gáborné, Kvasz Éva, Lischka Gábor Károly, Lukács Ernő, Mártáné Berendi Mária, Mátyásné Balázs Erika, Mazán Tamásné, Mézesné Gajdács Márta, Mikló János, Miklósi Attila, Miklósi Tímea, Mikoly Jánosné, Mitykóné Fleischer Krisztina, Molnár Lászlóné, Molnár Mária, Moráthné Fabinyi Gabriella, Móroczné Ungor Anita, Mucsiné Lipcsei Ágnes Erzsébet, Nagy Anita Mária, Nagy Pál Lászlóné, Nagyné Nagy Anikó, Otlakán Péter, Pásztor István, Petri Tamás, Petrovszki János Pálné, Pigniczkiné Janó Éva, Pocsai Anna, Pribojszki Andrásné, Pusztai József, Pusztai Zsolt, Román Béla, Sajtiné Debreczeni Éva, Szabó Imréné, Szabó Lajosné, Szabó Mátyás, Szántó Ágnes, Székelyné Szatmári Katalin, Szekeresné Tapasztó Eleonóra, Szelezsán Zsanett Kitti, Szmutáné Burin Beáta, Szovszki Szilvia, Tajti Éva Marcella, Tímárné Janesz Ildikó, Uhrin Péter Csabáné, Vad Imre, Varga Viktor Lászlóné, Varjú Ágnes, Vig Erzsébet, Wébel László, Wolforth Mária

A csabai posta 225 éve

Kézbesítési szolgálat, feldolgozók és vezetőik: Ancsin István Balázs, Andor Mátyás, Árdelán Ádám, Balkus Tibor, Bicski Sándor Norbert, Bohus Pál, Boldog László, Braun Zoltán, Csikós László Csaba, Csonka Imre, Csuvár Attila, Csüllög Zoltán, Danczik Pál, Dányi László, Dézsi Imre, Erdélyi György, Érdi László, Fehér Géza, Fekete András, Fekete Ilona, Frisnyicz Istvánné, Hack Edit Irma, Hajdú Zsigmond Csaba, Halász László, Hankó Zoltán, Kecskés Gyula, Kerényi Zoltán, Kerepeczki Mihály, Kocsis István, Korcsok Zsolt, Kotroczó Zsolt Dezső, Kovács Sándor, Marikné Nagy Mónika, Megyeri Gábor, ifj. Megyeri Gábor, Meszjár Zoltán Jánosné, Mézes András, Mogyorósi Zsolt, Moka Zoltán, Nagyváthy Zsolt Gerzson, Németh János, Orosz Tamás, Pásztor Béla, Patka Gábor András, Petrovszki József, Püski Tamás, Rakonczás Zsolt, Szabó Lajos, Szabó László, Szántó János, Szerle Attila, Szilágyi Ferenc, Turcsányi István Tibor, Vandlik Gábor László, Vasvári Imre, Veres Zsolt, Vida Károly, Vozár Zoltán, Vozár Zoltán Róbert, Zsíros István

A csabai posta 225 éve

Békéscsaba 2. posta (MÁV-pályaudvar)

1872-ben nyitották meg önálló postaként. Ekkor költözött a pályaudvar új épületszárnyába, oda, ahol jelenleg is működik. Visszaemlékezők szerint előtte a vasútállomáson hátul egy kis épületben működött a főpostának egy pályaudvari küldeményfeldolgozó részlege. Az idők során több esetben előfordult, hogy a főposta vezetője egyúttal a 2. számú posta munkáját is irányította.

Postavezető 2013-ban Kozma Erzsébet. **A posta dolgozói:** Frankó György, Kollátné Mészáros Ágnes, Kölös Imréné, Simonfalviné Enyedi Erika, Sluch Ágnes, Tar Krisztina, Tyukodiné Betkó Katalin

A csabai posta 225 éve

Békécsaba 3. posta (Jamina-Erzsébethely városrész)

1886-ban fiókpostaként nyílt meg. 1887-ben épült az Orosházi u. 33. szám alatti épülete. Első postamester 1886-tól Droppa Gyula. 1935-ben az Orosházi út 41. szám alá, 1946-ban a Rákóczi Ferenc út 53-ba költözött a posta.

Jelenlegi épülete 1994-ben készült el a Kolozsvári u. 24/2. szám alatt. **Postavezető 2013-ban** Bohusné Rajtár Mónika. **A posta dolgozói:** Bagdi Julianna, Várszeginé Viczián Zita

Békécsaba 4. posta (Kazinczy-lakótelep)

Első vezetője Seres Sándorné volt. **Postavezető 2013-ban** Drahó Éva. **A posta dolgozói 2013-ban:** Diósné Keló Angéla, Kenderné Szanda Aranka, Kertészné Mile Ágnes

Épületét 1975-ben adták át a Kazinczy út 14-16. szám alatt. Azóta is ott működik.

A csabai posta 225 éve

Békéscsaba 5. posta (Lencsési, József Attila lakótelep)

Újonnan épített postaként a Féja Géza tér 2. szám alatt 1991. szeptember 2-án adták át. Első vezetője Suskóné Rózsa Erzsébet.

Postavezető 2013-ban Bánfi Jánosné.

A posta dolgozói 2013-ban: Horváth

István Ákosné, Kolarovszki Ildikó, Séner-Oláh Hajnalka, Toldiné Pauló Márta

Békéscsaba 6. posta (Mezőmegyer)

1936-ban postaügynökségként nyílt meg Csicsely Jánosné postaügynök házában, a Hadnagy utcában. 1964-től postahivatal. 1969-ben új épületbe, a Hadnagy u. 6. szám alá költözött. Mezőmegyert 1973-ban csatolták Békéscsabához. A postát 2013-ban postapartner üzemelteti (Game Invest Kft).

A csabai posta 225 éve

Békéscsaba 7. posta (Gerla)

1950-ben nyitották meg Gerlán, a Községi Tanács épületében. Első vezetője Vozár Erzsébet. 1951-1955 közötti időszakban átköltözött Wenckheim gróf egykori kertészenek házába, és ott működik jelenleg is. Gerlát 1984-ben csatolták Békéscsabához. A postát 2013-ban postapartner üzemelteti (Game Invest Kft).

Békéscsaba-Csaba Center üzletházi posta

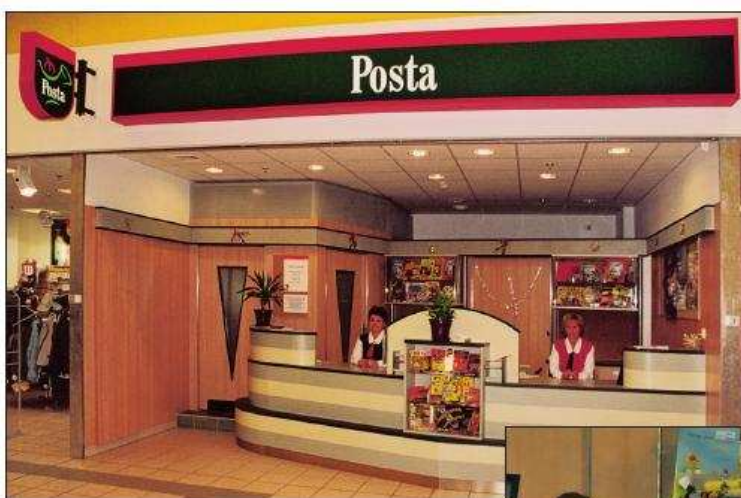
2001. november 22-én nyitották meg az Andrassy út 37-43. szám alatt, a Csaba Center üzletházban. Vezetője a megnyitástól 2006. január 31-ig Illin József. 2012. augusztus 1. óta Germáné Tengely Tímea a postavezető.

A posta dolgozói 2013-ban: Budácsik Anikó, Dombi Anita, Dobiné Szalkai Ildikó, Kesztyűs Anett, Kónya Lászlóné, Lestyánné Laurinyecz Gabriella, Tokaji Éva, Váczi Andrea

A csabai posta 225 éve

Békéscsaba-Tesco üzletházi posta

2001. december 23-án nyílt meg a Szarvasi út 68. szám alatt, a Tesco bevásárlóközpontban. **Veze-tője** a megnyitástól 2006. január 31-ig Illin József, 2006. február 6. óta Czirle Éva Anna.

A posta dolgozói 2013-ban: Korc-sok Ibolya, Mihalik Anita, Patka Alexandra, Patai Anita, Petrovszki Enikő, Polgár Tiborné

Képek a hátlapon:
1927-ben és 1979-ben átadott postaépület
Tuska János József gyűjteményéből (www.antikfoto.hu)
2004-ben átadott postaépület
Lovászi József felvétele

Szerkesztés, nyomdai előkészítés:
Média-Mix Könyvkiadó Bt. Szeged

Nyomtatás:
Kolorprint Kft., Békéscsaba
Felelős vezető: Knyihár János

Készült 500 példányban

Üdvözlét Békéscsabáról

1927

1979

2004

